

Wymagania edukacyjne z języka polskiego dla klasy 8

Wprowadzenie

Celem nauczania j. polskiego w klasie czwartej jest kształtowanie umiejętności posługiwania się mówioną i pisaną odmianą języka, wzbudzanie dociekliwości intelektualnej, samodzielności i wyrobienie nawyku samokształcenia. Wymagania edukacyjne dostosowane są do realizowanej podstawy programowej, „Programu nauczania języka polskiego w klasach 7 - 8 szkoły podstawowej Bliżej słowa” i Statutu Szkoły.

Oceniając ucznia należy wziąć pod uwagę trzy zasadnicze funkcje:

- diagnozującą
- różnicującą
- motywującą

Szczególnie funkcja motywująca spełnia ważną rolę, sprzyja wzbogacaniu wiedzy ucznia, oraz jest ważnym czynnikiem wychowawczym. Ocena ucznia jest zawsze jawna, zgodna z zasadami sprawiedliwości.

I. Ocenianie to:

- integralna część procesu nauczania
- proces gromadzenia informacji
- wspieranie szkolnej kariery uczniów
- podnoszenie motywacji uczniów do kształcenia się.

II. Przedmiotem nauczania i oceniania są:

- wiadomości
- umiejętności
- komunikowanie się

III. Oceniane są umiejętności:

- mówienie (opowiadanie ustne – twórcze i odtwórcze);
- czytanie: głośne, ciche ze zrozumieniem;
- pisanie, redagowanie określonych form wypowiedzi;
- posługiwanie się określonymi zasadami ortograficznymi;
- znajomość lektur;
- znajomość wybranych zagadnień z nauki o języku (gramatyka)
- inne (recytacja, rysunkowe konkretyzacje utworów literackich, wykonanie projektów, realizacja zadań w grupie).

IV. Cele oceniania:

Ocenianie przyczynia się do nabycia następujących umiejętności (standardów nauczania): czytanie, pisanie, rozumienie, korzystanie z informacji, wykorzystanie wiedzy w praktyce.

Ocenianie bieżące (wspomagające) ma na celu monitorowanie rozwoju ucznia, a w tym: pomoc uczniowi w rozpatrywaniu i rozumieniu swoich słabych i mocnych stron, w ukierunkowaniu go do dalszej pracy; przekazanie rodzicom (opiekunom) informacji o postępach; przekazanie nauczycielowi informacji o efektywności jego nauczania, właściwym doborze materiałów, metod i sposobów nauczania, przygotowanie do egzaminów i sprawdzianów zewnętrznych (przez stosowanie oceniania kryterialnego)

Ocenianie śródroczne i roczne ma przekazać uczniowi informację na temat jego postępów w nauce języka polskiego, dostarczyć nauczycielowi odpowiedzialnemu za następny etap nauki,

informacji na temat poziomu wiedzy i umiejętności ucznia, monitorować system szkolny, różnicować i klasyfikować uczniów, pomóc nauczycielowi w ewaluacji i modyfikacji procesu nauczania przedmiotu.

V. Motywowanie ucznia do dalszej pracy i rozwoju własnych zdolności poprzez:

- recenzowanie prac pisemnych uświadamiające osiągnięcia i wskazujące kierunek dalszej pracy,
- ocenianie wypowiedzi ustnej, ze zwróceniem uwagi na formułowanie własnych sądów, logikę wypowiedzi, słownictwo i poprawność językową,
- wprowadzanie nawyków samokształcenia,
- rozbudzanie motywacji do czytania tekstów literackich i publicystycznych,
- stwarzanie sytuacji umożliwiających uczniowi korzystanie z różnych źródeł informacji,
- umożliwianie uczestnictwa w konkursach przedmiotowych i zajęciach pozalekcyjnych.

VI. Informacje o postępach ucznia gromadzi się:

- w dzienniku lekcyjnym
- w zeszytach przedmiotowych
- w zeszytach dodatkowych do ćwiczeń w pisaniu

VII. Informowanie rodziców:

- oceny (stopnie szkolne),
- oceny opisowe (recenzje prac),
- oceny ustne (recenzje ustne),
- pisemnie

VIII. Zasady zachowania i postępowania

- Godnie i kulturalnie zachowujemy się na lekcjach, wykazujemy w każdej chwili dobre intencje.
- Poszerzamy wiedzę i umiejętności, sumiennie przygotowujemy się do zajęć szkolnych.
- Rozwijamy zainteresowania i zdolności, w miarę swych możliwości bierzemy udział w konkursach.
- Gromadząc wiadomości, korzystamy z różnych źródeł informacji.
- Chętnie prezentujemy swój punkt widzenia i rozważamy poglądy innych.
- Zawsze dotrzymujemy terminów i wywiązujemy się z podjętych zobowiązań.

IX. Formy sprawdzania poziomu osiągnięć uczniów

- **test diagnostyczny** – rozumiany jako obiektywna próba polegająca na wykonaniu przez uczniów różnego rodzaju zadań, ćwiczeń itp., w celu rozpoznania stanu ich wiedzy i umiejętności dla opracowania dalszej drogi postępowania;

Informacje szczegółowe:

- nauczyciel przeprowadza w zależności od potrzeb w ciągu całego cyklu kształcenia;
- jest zapowiedziany co najmniej tydzień wcześniej, z jednoczesnym określeniem przez nauczyciela zakresu i czasu trwania.
- wyniki badania diagnostycznego wiedzy i umiejętności uczniów w dowolnym momencie cyklu kształcenia w określonym obszarze są przeliczane na ocenę bieżącą i wpisywane do dziennika.

- **praca klasowa** – rozumiana jako zaplanowane przez nauczyciela dłuższe samodzielne pisemne prace kontrolne uczniów przeprowadzane w szkole podczas zajęć edukacyjnych w celu sprawdzenia ich wiedzy i umiejętności (wg harmonogramu);

Informacje szczegółowe:

- trwają jedną lub dwie godziny lekcyjne;
  - obejmują co najmniej jeden dział programowy;
  - zawierają zadania uwzględniające wszystkie poziomy wymagań;
  - zapowiedziane są z tygodniowym wyprzedzeniem wraz z informacją o zakresie, celu, formie i kryteriach oceny;
  - są poprzedzone lekcją powtórzeniową;
  - zamiar przeprowadzenia pracy klasowej nauczyciel odnotowuje w dzienniku lekcyjnym;
  - nauczyciel poprawia pracę klasową w ciągu dwóch tygodni i powiadamia ucznia o wystawionej ocenie wpisem do zeszytu ucznia;
  - wyniki prac klasowych są przeliczane na ocenę bieżącą i wpisywane do dziennika lekcyjnego;
  - uczeń ma prawo do poprawy, która jest dobrowolna i odbywa się po lekcjach w ciągu 2 tygodni od rozdania prac. Poprawa może nastąpić tylko raz.
  - w przypadku opuszczenia pracy klasowej z krótkotrwałych / do 1 tygodnia/ przyczyn losowych uczeń ma obowiązek napisać ją w ciągu jednego tygodnia od dnia powrotu do szkoły. Wyjątek stanowi długotrwała choroba / powyżej 2 tygodni/: wtedy o terminie poprawy decyduje nauczyciel przedmiotu w porozumieniu z uczniem;
  - w przypadku otrzymania oceny niedostatecznej przez ucznia piszącego pracę klasową po długiej nieobecności ma on prawo do poprawy tylko raz;
  - w przypadku powtarzającej się dwa razy jednodniowej nieobecności w dniu pracy klasowej nauczyciel ma prawo sprawdzić wiedzę i umiejętności ucznia następnego dnia; dotyczy to również zwolnień z lekcji, na której ma się odbyć praca klasowa (sprawdzian, test);
  - ocenę otrzymaną z poprawy pracy klasowej wpisuje się do dziennika obok stopnia z pracy klasowej;
  - korzystanie na sprawdzianie z niedozwolonych źródeł lub odpisywanie oznacza ocenę niedostateczną.
- **testy** – rozumiane jako samodzielne pisemne prace kontrolne uczniów przeprowadzone podczas zajęć edukacyjnych i obejmujące określony materiał tematyczny;
  - **kartkówka, sprawdzian pisemny, dyktando** – rozumiane jako krótkie prace pisemne sprawdzające wiadomości i umiejętności uczniów i obejmujące jeden zakres tematyczny;

Informacje szczegółowe:

- nie są zapowiadane;
- trwają nie dłużej niż 20 minut;
- pisaniu kartkówki przez ucznia w przypadku jego losowej nieobecności lub choroby decyduje nauczyciel;

- dyktanda przeprowadza się po wprowadzeniu i utrwaleniu określonych zasad ortograficznych i interpunkcyjnych; sprawdzane są w ciągu 2 tygodni.
- **odpowiedź ustna** – rozumiana jako krótsza lub dłuższa ustna reakcja ucznia na pytanie skierowane do niego przez nauczyciela;

Informacje szczegółowe:

- oceniając na stopień odpowiedzi ustną nauczyciel bierze pod uwagę: zawartość rzeczową, argumentację (wyrażanie sądów, uzasadnienie), stosowanie języka przedmiotu, sposób prezentacji, umiejętność formułowania myśli,
- ocena z odpowiedzi ustnej może być wyższa niż ocena przyporządkowana poziomowi wymagań,
- krótkie odpowiedzi uczniów, merytoryczna aktywność na lekcji, oceniana jest plusem;
- **indywidualna praca pisemna na lekcji** – rozumiana jako samodzielne pisemne rozwiązanie zadania, problemu, odpowiedzi na pytania, opisu itp. podczas zajęć;
- **praca długoterminowa** – rozumiana jako samodzielne rozwiązywanie problemu podanego przez nauczyciela, na wykonanie tej pracy uczeń ma wyraźnie określony czas np. 2 tygodnie, miesiąc itp.;

Informacje szczegółowe:

- prace mają jednoznacznie określony przez nauczyciela termin wykonania (minimum 2 tygodnie);
- oceniając prace długoterminowe nauczyciel bierze pod uwagę: zrozumienie problemu, zaplanowanie rozwiązania, oryginalność rozwiązania, realizację rozwiązania, zastosowanie posiadanej wiedzy przedmiotowej, sposób prezentacji rozwiązania.
- **praca pisemna wykonana w domu** – rozumiana jako praca pisemna lub ustna zadana przez nauczyciela do samodzielnego wykonania w domu;
- **aktywność na zajęciach edukacyjnych** – rozumiana jako czynne uczestniczenie ucznia w rozwiązywaniu problemu, tematu itp. podczas zajęć;
  - oceniana jest znakiem +; pięć uzyskanych + pozwalają na dokonanie wpisu oceny: bardzo dobry /5/ do dziennika;
  - za słabe, złe wywiązywanie się z zadań, braki, nieprzygotowanie do zajęć uczeń może otrzymać znak -;
  - trzy znaki – równe są ocenie niedostatecznej/1/.
- **zeszyt przedmiotowy, zeszyt ćwiczeń** – rozumiane jako zeszyty, w których uczniowie systematycznie prowadzą notatki,
  - zapisy z lekcji oraz odrabiają prace domowe. Uczeń ma obowiązek prowadzenia notatek w zeszycie, co najmniej 60 -kartkowym, formacie B5 w linie z marginesem.

Informacje szczegółowe:

- a) uczeń nieobecny przez dłuższy czas ma obowiązek uzupełnienia zeszytów w terminie 1 tygodnia od dnia powrotu do szkoły.
- b) sprawdzane są przynajmniej raz w semestrze;
- c) ocenianiu podlega:

- zawartość merytoryczna
  - poprawa sugerowanych zadań
  - prawidłowość zapisu
  - czytelność, przejrzystość, estetyka całości
  - systematyczność
- **sprawdziany próbne klasy 7 lub 8** – rozumiane jako przeprowadzone na próbę prace sprawdzające poziom opanowania wiedzy i umiejętności określonych w standardach wymagań edukacyjnych.

Informacje szczegółowe:

- a) odbywa się w klasie 7 i 8 według ustalonego w danym roku harmonogramu;
- b) forma i czas trwania sprawdzianu są zgodne z ustaleniami OKE;
- c) liczba uzyskanych punktów z zadań polonistycznych przeliczana jest na ocenę szkolną i wpisywana w dzienniku lekcyjnym;

X. OCENIANIE FORM WYPOWIEDZI PISEMNYCH:

- Każda praca powinna być opatrzona recenzją wyjaśniającą ocenę, podkreślającą zalety pracy informującą, które elementy należy poprawić.
- Każda forma wypowiedzi jest oceniana według kryteriów rzeczowych i procentowych.
- Prace nieczytelne i o bardzo niskim poziomie estetyki nie będą oceniane.

Kryteria oceny opowiadania ustnego

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Wypowiedź (opowiadanie) wiąże się z zadaniem tematem	1p.
II	<i>Rozwinięcie wypowiedzi w ramach określonej koncepcji ucznia</i>	0–2p.
III	Spójność i logiczne uporządkowanie wypowiedzi	1p.
IV	Płynność opowiadania [właściwe tempo mówienia]	1p.
V	Wyraźne mówienie [uczeń jest dostatecznie słyszany i rozumiany]	1p.
VI	Przestrzeganie poprawności językowej [dopuszczalne 3 błędy]	1p.
VII	Wyraziste mówienie [uczeń dostosowuje sposób mówienia do sytuacji opowiadania; zaciekawia, potęguje napięcie itp.]	1p.

Kryteria oceny czytania głośnego

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	<i>Płynność czytania (opanowanie tekstu)</i> <i>[do dwóch błędów (nieznaczne „przekręcenia”) – 2 punkty; od 3 do 5 błędów – 1punkt; liczne błędy, częste poprawianie przez nauczyciela, wykluczają przyznawanie punktów za kolejne kryteria, uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną]</i>	0–2p.
II	Właściwe tempo czytania [dostosowane do sytuacji ukazanej w tekście, przestrzeganie znaków interpunkcyjnych]	1p.
III	Wyraźne czytanie [uczeń jest słyszany i rozumiany]	1p.
IV	Wyraziste czytanie	0–2p.

	<i>[uczeń dostosowuje sposób czytania do sytuacji ukazanej w tekście; głosem wyraża uczucia, zaciekawia, wzrusza itp.]</i>	
--	--	--

Kryteria oceny dialogu

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Rozmowa dotyczy podanego tematu	1p.
II	Rozwinięcie dialogu w ramach określonego tematu	0–2p.
III	Logiczne powiązanie ze sobą poszczególnych wypowiedzi	1p.
IV	Rozmowa stanowi spójną, zamkniętą całość [ma wstęp, rozwinięcie i zakończenie]	1p.
V	Poprawnie zapisany dialog [każda kolejna wypowiedź zapisana od nowej linii, od myślnika, wielką literą]	1p.
VI	Poprawność językowa [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
VII	Poprawność ortograficzna [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
VIII	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
IX	Estetyka zapisu [czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 1–2 estetyczne skreślenia]	1p.

Kryteria oceny dziennika

[zapis w ciągu siedmiu dni]

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	<i>Stosowanie narracji pierwszoosobowej</i>	1p.
II	Zapisy poprzedzone datą	1p.
III	Relacjonowanie (aktualnych) spraw i zdarzeń z perspektywy własnej lub bohatera literackiego	1p.
IV	Zamieszczenie informacji o przemyśleniach, uczuciach narratora	1p.
V	Zapiski ułożone w sposób chronologiczny	1p.
VI	Poprawność językowa [dopuszczalny 2 błąd]	1p.
VII	Poprawność ortograficzna [dopuszczalny 2 błąd]	1p.
VIII	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalny 3 błąd]	1p.
IX	Estetyka zapisu [czystość, czytelność zapisu]	1p.

[Jeśli zapiski ograniczają się tylko do 3–4 zdań z każdego dnia, punkty przyznaje się tylko za kryteria od I do V.]

Kryteria oceny instrukcji

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Realizacja tematu [Podanie dokładnych poleceń dotyczących: - sposobu wykonania czegoś (lub)]	1p.

	- obsługi jakiegoś urzędu (lub) - postępowania w określonych okolicznościach.]	
II	Zachowanie logicznego układu podawanych kolejno poleceń	1p.
III	Rzeczowość i komunikatywność [pisanie w prosty sposób, zrozumiały dla każdego odbiorcy]	1p.
IV	Konsekwencja użytych form czasowników [uczeń stosuje bezokoliczniki, formy trybu rozkazującego lub formy 1. osoby liczby mnogiej]	1p.
V	Przejrzysty układ graficzny [np. zapis w punktach, czytelne akapity]	1p.
VI	Poprawność językowa [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
VII	Poprawność ortograficzna [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
VIII	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalny 1 błąd]	1p.
IX	Estetyka zapisu [czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 1 estetyczne skreślenie]	1p.

Kryteria oceny kartki pocztowej wraz z adresem

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Poprawne zaadresowanie kartki [Umieszczenie we właściwych miejscach <u>niezbędnych</u> elementów adresu: - imię (inicjał) i nazwisko - ulica z numerem domu - kod pocztowy i nazwa miejscowości z siedzibą poczty.]	1p.
II	<i>Bezpośredni lub pośredni zwrot do adresata oraz podpisanie kartki przez nadawcę</i>	1p.
III	Realizacja podanego tematu	0–2p.
IV	Dobór słownictwa dostosowany do osoby adresata oraz wyrażonej treści	1p.
V	Poprawność językowa [dopuszczalny 1 błąd]	1p.
VI	Poprawność ortograficzna [dopuszczalny 1 błąd]	1p.
VII	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalny 1 błąd]	1p.
VIII	Estetyka zapisu [czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 1 estetyczne skreślenie]	1p.

[Jeżeli uczeń nie wyznacza granicy zdań, nie przyznaje się punktów za kryteria V i VII.]

Kryteria oceny kartki z pamiętnika

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	<i>Stosowanie narracji pierwszoosobowej</i>	1p.
II	Zapis poprzedzony datą.	1p.
III	Opowiadanie o zdarzeniach z pewnego dystansu czasowego.	1p.
IV	Wyraźnie zaznaczone stanowisko autora wobec przedstawionych zdarzeń (przemyslenia, nazwanie uczuć, zamieszczenie komentarzy)	1p.

V	Poprawność językowa [dopuszczalny 1 błąd]	1p.
VI	Poprawność ortograficzna [dopuszczalny 1 błąd]	1p.
VII	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalny 1 błąd]	1p.
VIII	Estetyka zapisu [czystość, czytelność zapisu]	1p.

Kryteria oceny listu oficjalnego

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Zgodność pracy z tematem	1p.
II	Zwiężłość, rzeczowość	1p.
III	Obecność elementów charakterystycznych dla listu [miejscowość, data, nagłówek, podpis]	1p.
IV	Odpowiedni układ graficzny [właściwe rozmieszczenie charakterystycznych elementów, akapity, odstępy, marginesy]	1p.
V	Odpowiednia kompozycja [przedstawienie się, sformułowanie celu, uzasadnienie prośby (propozycji), zakończenie w grzeczny sposób]	1p.
VI	Obecność zwrotów do adresata [1–2 poza nagłówkiem]	1p.
VII	Poprawność językowa [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
VIII	Poprawność ortograficzna [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
IX	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalne 3 błędy]	1p.
X	Estetyka zapisu [czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 1 estetyczne skreślenie]	1p.

Kryteria oceny listu prywatnego

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Zgodność pracy z tematem	1p.
II	Rozwinięcie tematu	0–2p.
III	Obecność elementów charakterystycznych dla listu [miejscowość, data, nagłówek, podpis]	1p.
IV	Odpowiedni układ graficzny [właściwe rozmieszczenie charakterystycznych elementów, akapity, odstępy, marginesy]	1p.
V	Trójdzielność wypowiedzi z zachowaniem właściwych proporcji [wstęp, rozwinięcie, zakończenie]	1p.
VI	Obecność zwrotów do adresata [2 – 3 poza nagłówkiem]	1p.
VII	Poprawność językowa [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
VIII	Poprawność ortograficzna [dopuszczalne 2 błędy]	1p.

IX	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalne 3 błędy]	1p.
X	Estetyka zapisu [czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 2–3 estetyczne skreślenia]	1p.

[Jeżeli praca liczy mniej niż połowę objętości określonej przez nauczyciela – za kryterium VII, VIII, IX przyznaje się 0 punktów, zaś w kryterium 2 – 1 punkt.]

[Jeżeli uczeń nie wyznacza granicy zdań, nie przyznaje się punktów za kryteria VII i IX.]

Kryteria oceny ogłoszenia/zawiadomienia

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	<i>Zredagowanie wypowiedzi nastawionej na podanie informacji o czymś, zwracającej uwagę na coś</i>	1p.
II	Uwzględnienie niezbędnych elementów (np. terminu, miejsca, celu, ewentualnych dodatkowych uwag na temat sprawy, nadawcy)	0–2p.
III	Zwiężłość, rzeczowość oraz informacyjny charakter wypowiedzi	1p.
IV	Poprawność językowa [dopuszczalny 1 błąd; przy ogłoszeniu o rozbudowanej treści i zawiadomieniu – dopuszczalne 2 błędy]	1p.
V	Poprawność ortograficzna [dopuszczalny 1 błąd; przy ogłoszeniu o rozbudowanej treści i zawiadomieniu – dopuszczalne 2 błędy]	1p.
VI	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalny 1 błąd; przy ogłoszeniu o rozbudowanej treści i zawiadomieniu – dopuszczalne 3 błędy]	1p.
VII	Właściwy układ graficzny [nagłówek, treść, podpis; przejrzystość zapisu]	1p.
VIII	Estetyka zapisu [czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 1 estetyczne skreślenie]	1p.

Kryteria oceny opisu dzieła sztuki (obrazu)

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Opisywanie tego, co zostało przedstawione na obrazie [punktu nie przyznajemy, jeżeli dominuje forma opowiadania]	1p.
II	<i>Wyodrębnienie i nazwanie elementów przedstawionych na obrazie [niezbędne minimum ustala każdorazowo nauczyciel w zależności od rodzaju reprodukcji]</i>	1p.
III	Stosowanie różnorodnych przymiotników (określających, np. kształt, wielkość, kolor, materiał) przy opisie dostrzeżonych na obrazie elementów	1p.
IV	Stosowanie słownictwa (sformułowania typu: <i>na pierwszym planie, w tle...</i>) sytuującego w przestrzeni obrazu opisywane elementy	1p.
V	Zamieszczenie oceny obrazu (własne wrażenia lub refleksje na temat obrazu)	1p.
VI	Poprawność językowa [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
VII	Poprawność ortograficzna [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
VIII	Poprawność interpunkcyjna	1p.

	[dopuszczalne 3 błędy]	
IX	Estetyka zapisu i uwzględnienie akapitów [czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 2–3 estetyczne skreślenia]	1p.

[Jeżeli praca liczy mniej niż połowę objętości określonej przez nauczyciela – za kryterium VI, VII, VIII przyznaje się 0 punktów.]

[Jeżeli uczeń nie wyznacza granicy zdań, nie przyznaje się punktów za kryteria VI i VIII.]

Kryteria oceny opisu krajobrazu

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Opisywanie tego, co przedstawia krajobraz [punktu nie przyznajemy, jeżeli dominuje forma opowiadania]	1p.
II	<i>Wyodrębnienie i nazwanie elementów krajobrazu</i> <i>[niezbędne minimum ustala każdorazowo nauczyciel w zależności od tematu opisu]</i>	1p.
III	Stosowanie różnorodnych przymiotników (określających, np. kształt, wielkość, kolor) przy opisywaniu elementów krajobrazu	1p.
IV	Stosowanie słownictwa (sformułowania typu: <i>tuż za, dalej, bliżej, z lewej strony...</i>) sytuującego w przestrzeni opisywane elementy	1p.
V	Zamieszczenie oceny krajobrazu (własne wrażenia lub refleksje)	1p.
VI	Poprawność językowa [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
VII	Poprawność ortograficzna [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
VIII	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalne 3 błędy]	1p.
IX	Estetyka zapisu i uwzględnienie akapitów [czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 2–3 estetyczne skreślenia]	1p.

[Jeżeli praca liczy mniej niż połowę objętości określonej przez nauczyciela – za kryterium VI, VII, VIII przyznaje się 0 punktów.]

[Jeżeli uczeń nie wyznacza granicy zdań, nie przyznaje się punktów za kryteria VI i VIII.]

Kryteria oceny opisu postaci literackiej i rzeczywistej

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Obecność podstawowych elementów: 1. przedstawienie postaci 2. opis wyglądu zewnętrznego 3. nazwanie cech [nauczyciel każdorazowo określa minimalną ilość] 4. uzasadnienie podanych cech [nauczyciel każdorazowo określa minimalną ilość] 5. ocena własna [zakończenie, podsumowanie]	1p. 1p. 1p. 1p. 1p.
II	Rozwinięcie tematu	0–2p.
III	Spójność i logiczne uporządkowanie opisu	1p.
IV	Poprawność językowa [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
V	Poprawność ortograficzna [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
VI	Poprawność interpunkcyjna	1p.

	[dopuszczalne 3 błędy]	
VII	Estetyka zapisu i uwzględnienie odpowiedniej ilości akapitów [czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 2–3 estetyczne skreślenia]	1p.

[Jeżeli praca liczy mniej niż połowę objętości określonej przez nauczyciela – za kryterium IV, V, VI przyznaje się 0 punktów, zaś w kryterium 2 – 1 punkt.]

[Jeżeli uczeń nie wyznacza granicy zdań, nie przyznaje się punktów za kryteria IV i VI.]

Kryteria oceny opisu przedmiotu

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Wyodrębnienie i nazwanie elementów (części składowych) przedmiotu <i>[niezbędne minimum ustala każdorazowo nauczyciel w zależności od opisywanego przedmiotu]</i>	1p.
II	Stosowanie różnorodnych przymiotników (określających, np. kształt, wielkość, kolor, materiał) przy opisywaniu elementów przedmiotu	1p.
III	Stosowanie słownictwa (sformułowania typu: <i>na górze, z tyłu, pod spodem, bliżej, z lewej strony...</i>) sytuującego względem siebie opisywane elementy przedmiotu	1p.
IV	Ujęcie opisu w schemat trójdzielności wypowiedzi	1p.
V	Sformułowanie własnych wrażeń, refleksji dotyczących opisanego przedmiotu	1p.
VI	Poprawność językowa [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
VII	Poprawność ortograficzna [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
VIII	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalne 3 błędy]	1p.
IX	Estetyka zapisu i uwzględnienie akapitów [czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 2–3 estetyczne skreślenia]	1p.

[Jeżeli praca liczy mniej niż połowę objętości określonej przez nauczyciela – za kryterium VI, VII, VIII przyznaje się 0 punktów.]

[Jeżeli uczeń nie wyznacza granicy zdań, nie przyznaje się punktów za kryteria VI i VIII.]

Kryteria oceny opowiadania odtwórczego (napisanego na podstawie utworu literackiego)

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Ujęcie najważniejszych składników treści [nauczyciel określa każdorazowo dla konkretnego utworu]	1p.
II	Opowiadanie treści swoimi słowami [Dopuszczalne są nieliczne zaczerpnięcia z tekstu pojedynczych wyrażeń lub zwrotów.]	1p.
III	Przedstawienie przyczynowo – skutkowego toku wydarzeń	1p.
IV	Obecność słownictwa dynamizującego tok opowiadania [nagromadzenie czasowników oraz stosowanie wyrazów wskazujących na następstwo zdarzeń]	1p.
V	Wypowiedź jest spójną, zamkniętą całością [zawiera: - wprowadzenie do wydarzeń]	1p.

	- opis ich przebiegu - zakończenie]	
VI	Poprawność językowa [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
VII	Poprawność ortograficzna [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
VIII	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalne 3 błędy]	1p.
IX	Estetyka zapisu i uwzględnienie akapitów [czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 2–3 estetyczne skreślenia]	1p.

[Jeżeli uczeń ogranicza się do przepisania utworu (lub jego fragmentów), nie przyznaje się punktów za żadne kryterium.]

[Jeżeli praca liczy mniej niż połowę objętości określonej przez nauczyciela – za kryterium VI, VII, VIII przyznaje się 0 punktów.]

[Jeżeli uczeń nie wyznacza granicy zdań, nie przyznaje się punktów za kryteria VI i VIII.]

Kryteria oceny opowiadania twórczego

(zredagowanego na podstawie zdarzeń przeżytych lub wymyślonych przez autora)

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Zgodność pracy z tematem	1p.
II	Rozwinięcie tematu	0–2p.
III	Przedstawienie przyczynowo – skutkowego toku wydarzeń	1p.
IV	Obecność słownictwa dynamizującego tok opowiadania [nagromadzenie czasowników oraz stosowanie wyrazów wskazujących na następstwo zdarzeń]	1p.
V	Wypowiedź jest spójną, zamkniętą całością [zawiera: - wprowadzenie do wydarzeń - opis ich przebiegu - zakończenie]	1p.
VI	Poprawność językowa [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
VII	Poprawność ortograficzna [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
VIII	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalne 3 błędy]	1p.
IX	Estetyka zapisu i uwzględnienie akapitów [czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 2–3 estetyczne skreślenia]	1p.

[Jeżeli praca liczy mniej niż połowę objętości określonej przez nauczyciela – za kryterium VI, VII, VIII przyznaje się 0 punktów, zaś w kryterium 2 – 1 punkt.]

[Jeżeli uczeń nie wyznacza granicy zdań, nie przyznaje się punktów za kryteria VI i VIII.]

Kryteria oceny opowiadania twórczego z dialogiem

(zredagowanego na podstawie zdarzeń przeżytych lub wymyślonych przez autora)

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Zgodność pracy z tematem	1p.
II	Rozwinięcie tematu	0–2p.
III	Przedstawienie przyczynowo – skutkowego toku wydarzeń	1p.

IV	Obecność słownictwa dynamizującego tok opowiadania [nagromadzenie czasowników oraz stosowanie wyrazów wskazujących na następstwo zdarzeń]	1p.
V	Wypowiedź jest spójną, zamkniętą całością [zawiera: - wprowadzenie do wydarzeń - opis ich przebiegu - zakończenie]	1p.
VI	Poprawnie zapisany dialog [każda kolejna wypowiedź zapisana od nowej linii, od myślnika, wielką literą]	1p.
VII	Zachowanie właściwych proporcji między częścią narracyjną a dialogiem	1p.
VIII	Poprawność językowa [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
IX	Poprawność ortograficzna [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
X	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalne 3 błędy]	1p.
XI	Estetyka zapisu i uwzględnienie akapitów [czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 2–3 estetyczne skreślenia]	1p.

[Jeżeli praca liczy mniej niż połowę objętości określonej przez nauczyciela – za kryterium VIII, IX, X przyznaje się 0 punktów, zaś w kryterium 2 – 1 punkt.]

[Jeżeli uczeń nie wyznacza granicy zdań, nie przyznaje się punktów za kryteria VIII i X.]

Kryteria oceny planu ramowego

[notatka w formie planu]

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	<i>Wybór najistotniejszych wydarzeń (informacji)</i>	0–2p.
II	Zapisanie wydarzeń w punktach	1p.
III	Zwiężłość, rzeczowość punktów	1p.
IV	Zapis w formie równoważników zdań [dopuszczalne nieliczne odstępstwa w zależności od liczby punktów]	1p.
V	Poprawność językowa [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
VI	Poprawność ortograficzna [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
VII	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalny 1 błąd]	1p.
VIII	Estetyka zapisu [czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 1 estetyczne skreślenie]	1p.

Kryteria oceny planu szczegółowego

[notatka w formie planu]

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	<i>Wybór i zapis najistotniejszych wydarzeń (informacji) w punktach</i>	0–2p.
II	Uzupełnienie treści punktów podpunktami	1p.
III	Zwiężłość, rzeczowość punktów i podpunktów	1p.

	[podpunkty nie muszą pojawiać się przy każdym punkcie]	
IV	Zapis w formie równoważników zdań [dopuszczalne nieliczne odstępstwa w zależności od liczby punktów i podpunktów]	1p.
V	Poprawność zapisu [konsekwencja w zastosowanym sposobie zapisu, np. 1. a) b)]	1p.
VI	Poprawność językowa [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
VII	Poprawność ortograficzna [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
VIII	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalny 1 błąd]	1p.
IX	Estetyka zapisu [czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 1 estetyczne skreślenie]	1p.

Kryteria oceny przepisu kulinarnego

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Realizacja tematu [podanie składników i sposobu postępowania z nimi]	1p.
II	Podanie prawdopodobnej ilości składników [dotyczy także wagi, objętości]	1p.
III	Zachowanie logicznego układu podawanych czynności dotyczących postępowania ze składnikami	1p.
IV	Rzeczowość i komunikatywność [pisanie w prosty sposób, zrozumiały dla każdego odbiorcy]	1p.
V	Konsekwencja użytych form czasowników [uczeń stosuje bezokoliczniki, formy trybu rozkazującego lub formy 1. osoby liczby mnogiej]	1p.
VI	Przejrzysty zapis [dwuczęściowy: - podanie składników - informacje o kolejności czynności]	1p.
VII	Poprawność językowa [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
VIII	Poprawność ortograficzna [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
IX	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
X	Estetyka zapisu [czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 1–2 estetyczne skreślenia]	1p.

[Jeżeli uczeń nie wyznacza granicy zdań, nie przyznaje się punktów za kryteria VII i IX.]

Kryteria oceny sprawozdania

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Opowiadanie o wydarzeniach z punktu widzenia uczestnika bądź świadka	1p.
II	Rozwinięcie tematu	0–2p.
III	Stosowanie czasowników w czasie przeszłym (w liczbie pojedynczej)	1p.

	lub mnogiej)	
IV	Zamieszczenie informacji o miejscu, czasie i uczestnikach wydarzeń [punkt przyznajemy za podanie wszystkich informacji]	1p.
V	Stosowanie słownictwa informującego o kolejności wydarzeń (np. <i>później, potem, następnie...</i>)	1p.
VI	Ocena wydarzeń z punktu widzenia świadka bądź uczestnika (sformułowanie wrażeń, refleksji)	1p.
VII	Wypowiedź jest spójną, zamkniętą całością [w tym: zaznaczenie akapitami trójdzielności wypowiedzi]	1p.
VIII	Poprawność językowa [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
IX	Poprawność ortograficzna [dopuszczalne 2 błędy]	1p.
X	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalne 3 błędy]	1p.
XI	Estetyka zapisu [czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 2–3 estetyczne skreślenie]	1p.

[Jeżeli praca liczy mniej niż połowę objętości określonej przez nauczyciela – za kryterium VIII, IX, X przyznaje się 0 punktów, zaś w kryterium 2 – 1 punkt.]

[Jeżeli uczeń nie wyznacza granicy zdań, nie przyznaje się punktów za kryteria VIII i X.]

Kryteria oceny wpisu do pamiętnika

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	<i>Zapisanie wierszyka (aforyzmu, rymowanki)</i>	1p.
II	Podpisanie wpisu	1p.
III	Umieszczenie daty	1p.
IV	Szata graficzna	0–2p.
V	Poprawność językowa [dopuszczalny 1 błąd]	1p.
VI	Poprawność ortograficzna [dopuszczalny 1 błąd]	1p.
VII	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalny 1 błąd]	1p.
VIII	Estetyka zapisu [czystość, czytelność zapisu]	1p.

Kryteria oceny zaproszenia

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Zamieszczenie informacji odpowiadających na pytania:	
	1. Kto? [podpis pod zaproszeniem]	1p.
	2. Kogo? [informacje o adresacie]	1p.
	3. Na co? [nazwa uroczystości, imprezy]	1p.
	4. Kiedy? [dzień, miesiąc, rok, godzina]	1p.
	5. Gdzie? [miejsce uroczystości, imprezy]	1p.
II	Zastosowanie charakterystycznego słownictwa	1p.

	[np. <i>uprzejmie/serdecznie zapraszam, mam zaszczyt/honor zaprosić, proszę o przybycie na...</i>]	
III	Zwięźłość, rzeczowość oraz informacyjny charakter wypowiedzi	1p.
IV	Poprawność językowa [dopuszczalny 1 błąd]	1p.
V	Poprawność ortograficzna [dopuszczalny 1 błąd]	1p.
VI	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalny 1 błąd]	1p.
VII	Estetyka zapisu [czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 1 estetyczne skreślenie]	1p.

Zasady oceniania dyktand

Każde dyktando poprzedzone jest przypomnieniem określonych zasad ortograficznych oraz opracowaniem określonego zestawu ortogramów.

Przyjmuje się następujące wymagania w zakresie umiejętności poprawnego pisania ortogramów opracowanych na lekcjach:

50 – 59 % ortogramów → dopuszczający (plus),

60 – 74 % ortogramów → dostateczny (plus),

75 – 89 % ortogramów → dobry (plus),

90 – 99 % ortogramów → bardzo dobry,

100 % ortogramów, całkowita poprawność interpunkcyjna → celujący.

Kryteria oceny recytacji

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Znajomość tekstu [dwa nieznaczące błędy (w tym podpowiedzi nauczyciela) – 2 punkty; od 3 do 5 błędów – 1punkt; liczne błędy, podpowiedzi wykluczają przyznawanie punktów za kolejne kryteria, uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną]	0–2p.
II	Wyraźne mówienie [uczeń jest słyszany i rozumiany]	1p.
III	Właściwe tempo mówienia [dostosowane do sytuacji lirycznej ukazanej w wierszu; przestrzeganie znaków interpunkcyjnych]	1p.
IV	Wyraziste mówienie [uczeń dostosowuje sposób mówienia do sytuacji lirycznej ukazanej w wierszu; głosem wyraża uczucia, zaciekawia, wzrusza itp.]	0–2p.

Kryteria oceny rysunkowych konkretyzacji utworów

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Praca plastyczna jest realizacją podanego tematu	1p.
II	Związek pracy z tekstem [dopuszczalne, w zależności od stopnia trudności, 1–2 rozbieżności]	1p.
III	Oryginalność wyrażonej treści	1–2p.
IV	Oryginalność zastosowanej techniki [2 punkty przyznaje się, jeżeli uczeń do wykonania pracy użył innych materiałów niż kartka i kredki]	1–2p.

Kryteria oceny współpracy w grupie

Numer	Elementy współpracy podlegające punktowaniu	Liczba punktów
I	Ogólne zaangażowanie w pracę grupy	0–2p.
II	<i>Bezpośredni wkład w realizację powierzonego zadania</i>	0–2p.
III	Stopień wywiązania się z pełnionej funkcji	0–2p.
IV	Umiejętności współpracy z innymi	0–2p.
V	Rozumienie własnej sytuacji w grupie	0–2p.

Kryteria oceny wypracowań o charakterze argumentacyjnym (rozprawka, przemówienie itp.)

Za napisanie wypracowania można otrzymać maksymalnie 20 punktów.

1. Realizacja tematu wypowiedzi – 0-2p.

Sprawdzone tu jest m.in., czy: wypowiedź jest zgodna z formą wskazaną w poleceniu, w wypowiedzi ujęte zostały wszystkie kluczowe elementy tematu, np. czy uczeń w odpowiedni sposób odwołał się do lektury wskazanej w poleceniu, wypowiedź jest w całości na temat.

Uwaga: jeżeli za wypowiedź przyznano 0 pkt w kryterium *Realizacja tematu wypowiedzi*, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się 0 pkt.

2. Elementy retoryczne – 0-5p.

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, sprawdzane będzie m.in., czy: argumentacja w pracy jest wnikliwa, argumenty są poparte właściwymi przykładami, argumenty są przedstawione w sposób uporządkowany, np. są przedstawione od najbardziej do najmniej ważnego albo są zapisane w porządku argument – kontrargument.

3. Kompetencje literackie i kulturowe – 0-2p.

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, sprawdzane będzie m.in., czy: uczeń wykorzystał znajomość lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (a także innych tekstów – jeżeli polecenie tego wymagało) w sposób funkcjonalny, tzn. np. czy przywołał w pracy takie wydarzenia albo omówił takie wątki, które istotnie wspierają jego tok rozumowania albo dobrze ilustrują to, o czym pisze uczeń, pisząc np. o wydarzeniach z danej lektury, nie popełnił błędów, np. nie pomylił imion postaci, nie przypisał postaciom cech, których nie posiadają, bądź nie wymyślił wydarzeń, których w lekturze nie ma.

5. Styl – 0-2p.

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, sprawdzane będzie m.in., czy: styl wypowiedzi jest odpowiedni do jej treści i formy, tzn. np. czy uczeń nie napisał rozprawki, stosując słownictwo charakterystyczne dla stylu potocznego w odmianie mówionej, styl wypowiedzi jest jednolity, tzn. czy uczeń konsekwentnie posługuje się jednym, wybranym stylem, a jeżeli miesza różne style w wypowiedzi – to czy jest to uzasadnione (czy czemuś to służy).

Oceniając język wypowiedzi, najpierw oceniony zostanie zakres użytych środków językowych, a następnie – ich poprawność. Ostateczna liczba punktów ustalona będzie na podstawie oceny obu tych aspektów wypowiedzi, zgodnie z poniższą tabelą.

7. Ortografia – 0-2p.

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, sprawdzona będzie liczba błędów ortograficznych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

8. Interpunkcja – 0-1p.

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, sprawdzona będzie liczba błędów interpunkcyjnych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

Uwagi dodatkowe:

1. Jeżeli wypowiedź w całości jest nie na temat, zostanie ona oceniona na 0 pkt.
2. Jeżeli w wypowiedzi uczeń w ogóle nie odwołał się do treści lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu, za całą wypowiedź sprawdzający przyzna 0 pkt.
3. Jeżeli wypowiedź jest nieczytelna, sprawdzający oceni ją na 0 pkt.
4. Jeżeli wypowiedź nie zawiera w ogóle rozwinięcia (np. uczeń napisał tylko wstęp), sprawdzający przyzna 0 pkt w każdym kryterium.
5. Jeżeli wypowiedź zawiera 180 słów lub mniej, jest oceniana wyłącznie w kryteriach: realizacji tematu wypowiedzi, elementów twórczych/ elementów retorycznych oraz kompetencji literackich i kulturowych. W pozostałych kryteriach sprawdzający przyzna 0 punktów.
6. Jeżeli wypowiedź jest napisana niesamodzielnie, np. zawiera fragmenty odtworzone z podręcznika, zadania zawartego w arkuszu testu lub innego źródła, w tym internetowego, lub jest przepisana od innego ucznia, wówczas praca ucznia zostanie oceniona na 0p.
7. Zabronione jest pisanie wypowiedzi obraźliwych, wulgarnych lub propagujących postępowanie niezgodne z prawem. W przypadku takich wypowiedzi mogą nie być przyznane punkty za styl i język lub cała wypowiedź nie będzie podlegała ocenie.

Szczegółowe kryteria przyznawania punktów

REALIZACJA TEMATU WYPOWIEDZI		0-2p.
Forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu. Wszystkie pozostałe elementy polecenia uwzględnione. Wypowiedź w całości dotyczy problemu wskazanego w poleceniu.		2p.
Forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu. Nieuwzględniony jeden element polecenia - inny niż forma. W pracy występują fragmenty nie dotyczące problemu wskazanego w poleceniu.		1p.
Forma wypowiedzi niezgodna z formą wskazaną w poleceniu. Nieuwzględnione co najmniej dwa elementy polecenia (inne niż forma).		0p.
ELEMENTY RETORYCZNE		0-5p.
Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1p.		0p.
Podjęta próba argumentowania. Ograniczenie do wyliczenia powierzchownie omówionych przykładów, powiązanych z problemem określonym w temacie.		1p.
Praca spełnia wszystkie wymagania na 1 pkt i niektóre na 3 pkt.		2p.
Powierzchnowa argumentacja; w wypowiedzi brak wnikliwości. Niektóre argumenty zilustrowane odpowiednimi przykładami ORAZ/LUB wykorzystanie przykładów w funkcji argumentacyjnej. Argumenty/przykłady częściowo uporządkowane.		3p.
Praca spełnia wszystkie wymagania na 3 pkt i niektóre na 5 pkt.		4p.
Pogłębiona argumentacja. Argumenty odwołujące się np. do faktów, logiki, emocji, zilustrowane odpowiednimi przykładami ORAZ/LUB wykorzystanie przykładów w funkcji argumentacyjnej. Argumenty/przykłady uporządkowane, np. zhierarchizowane.		5p.
KOMPETENCJE LITERACKIE I KULTUROWE		0-2p.

Funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). Poprawność rzeczowa.	2p.			
Funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz częściowo funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). ALBO Częściowo funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). ALBO Częściowo funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz częściowo funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). Dopuszczalne 1–2 błędy rzeczowe.	1p.			
KOMPOZYCJA TEKSTU 0-2p.				
Kompozycja zgodna z formą wypowiedzi. Graficznie wyodrębnione akapity. Dopuszczalna 1 usterka w zakresie spójności ALBO logiki wypowiedzi, ALBO podziału wypowiedzi na funkcjonalne akapity.	2p.			
Kompozycja zgodna z formą wypowiedzi. Graficznie wyodrębnione akapity. Dopuszczalne łącznie 2–3 usterki w zakresie spójności ORAZ/ALBO logiki wypowiedzi.	1p.			
STYL 0-2p.				
Odpowiedni do treści i formy wypowiedzi. Jednolity.	2p.			
Sporadyczne usterki w odpowiedniości ORAZ/LUB jednolitości stylu.	1p.			
JĘZYK 0-4p.				
Szeroki zakres środków językowych, tzn. zróżnicowana składnia, zróżnicowana leksyka, w tym np. bogata frazeologia, precyzyjne słownictwo, umożliwiające pełną i swobodną realizację tematu:	0-2 bł. jęz.	3-4 bł. jęz.	5-6 bł. jęz.	7- 9bł. jęz.
	4p.	3p.	2p.	1p.
Zadowalający zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka stosowne / odpowiednie do realizacji tematu.	0-2 bł. jęz.	3-4	5-6	7-9
	3p.	2p.	1p.	0p.
Wąski zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka proste / ograniczone, utrudniające realizację tematu.	0-2 bł. jęz.	3-4	5-6	7-9

	2p.	1p.	0p.	0p.
ORTOGRAFIA	0-2p			
Nie więcej niż 1 błąd ortograficzny.	2p.			
2–3 błędy ortograficzne.	1p			
INTERPUNKCJA	0-1p			
Nie więcej niż 5 błędów interpunkcyjnych.	1p.			

Kryteria oceny wypracowania o charakterze twórczym (opowiadanie)

Za napisanie wypracowania można otrzymać maksymalnie 20 punktów.

1. Realizacja tematu wypowiedzi – 0-2p.

Sprawdza się tu jest m.in., czy: wypowiedź jest zgodna z formą wskazaną w poleceniu, w wypowiedzi ujęte zostały wszystkie kluczowe elementy tematu, np. czy uczeń w odpowiedni sposób odwołał się do lektury wskazanej w poleceniu, wypowiedź jest w całości na temat.

Uwaga: jeżeli za wypowiedź przyznano 0 pkt w kryterium *Realizacja tematu wypowiedzi*, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się 0 pkt.

2. Elementy o charakterze twórczym – 0-5p.

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, egzaminator będzie rozważał m.in., czy: narracja w opowiadaniu jest konsekwentnie prowadzona, wydarzenia są logicznie ułożone, fabuła jest urozmaicona, np. czy zawiera elementy typowe dla opowiadania, takie jak zwroty akcji, dialog, puenta oraz czy lektura wskazana w poleceniu została wykorzystana pobieżnie, czy w sposób ciekawy i twórczy.

3. Kompetencje literackie i kulturowe – 0-2p.

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, sprawdzane będzie m.in., czy: uczeń wykorzystał znajomość lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (a także innych tekstów – jeżeli polecenie tego wymagało) w sposób funkcjonalny, tzn. np. czy przywołał w pracy takie wydarzenia albo omówił takie wątki, które istotnie wspierają jego tok rozumowania albo dobrze ilustrują to, o czym pisze uczeń, pisząc np. o wydarzeniach z danej lektury, nie popełnił błędów, np. nie pomylił imion postaci, nie przypisał postaciom cech, których nie posiadają, bądź nie wymyślił wydarzeń, których w lekturze nie ma.

5. Styl – 0-2p.

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, sprawdzane będzie m.in., czy: styl wypowiedzi jest odpowiedni do jej treści i formy, tzn. np. czy uczeń nie napisał rozprawki, stosując słownictwo charakterystyczne dla stylu potocznego w odmianie mówionej, styl wypowiedzi jest jednolity, tzn. czy uczeń konsekwentnie posługuje się jednym, wybranym stylem, a jeżeli miesza różne style w wypowiedzi – to czy jest to uzasadnione (czy czemuś to służy).

Oceniając język wypowiedzi, najpierw oceniony zostanie zakres użytych środków językowych, a następnie – ich poprawność. Ostateczna liczba punktów ustalona będzie na podstawie oceny obu tych aspektów wypowiedzi, zgodnie z poniższą tabelą.

7. Ortografia – 0-2p.

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, sprawdzona będzie liczba błędów ortograficznych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

8. Interpunkcja – 0-1p.

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, sprawdzona będzie liczba błędów interpunkcyjnych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

Uwagi dodatkowe:

1. Jeżeli wypowiedź w całości jest nie na temat, zostanie ona oceniona na 0 pkt.
2. Jeżeli w wypowiedzi uczeń w ogóle nie odwołał się do treści lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu, za całą wypowiedź sprawdzający przyzna 0 pkt.

3. Jeżeli wypowiedź jest nieczytelna, sprawdzający oceni ją na 0 pkt.
4. Jeżeli wypowiedź nie zawiera w ogóle rozwinięcia (np. uczeń napisał tylko wstęp), sprawdzający przyzna 0 pkt w każdym kryterium.
5. Jeżeli wypowiedź zawiera 180 słów lub mniej, jest oceniana wyłącznie w kryteriach: realizacji tematu wypowiedzi, elementów twórczych/ elementów retorycznych oraz kompetencji literackich i kulturowych. W pozostałych kryteriach sprawdzający przyzna 0 punktów.
6. Jeżeli wypowiedź jest napisana niesamodzielnie, np. zawiera fragmenty odtworzone z podręcznika, zadania zawartego w arkuszu testu lub innego źródła, w tym internetowego, lub jest przepisana od innego ucznia, wówczas praca ucznia zostanie oceniona na 0p.
7. Zabronione jest pisanie wypowiedzi obraźliwych, wulgarnych lub propagujących postępowanie niezgodne z prawem. W przypadku takich wypowiedzi mogą nie być przyznane punkty za styl i język lub cała wypowiedź nie będzie podlegała ocenie.

Szczegółowe kryteria przyznawania punktów

REALIZACJA TEMATU WYPOWIEDZI	0-2p.
Forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu. Wszystkie pozostałe elementy polecenia uwzględnione. Wypowiedź w całości dotyczy problemu wskazanego w poleceniu.	2p.
Forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu. Nieuwzględniony jeden element polecenia - inny niż forma. W pracy występują fragmenty nie dotyczące problemu wskazanego w poleceniu.	1p.
Forma wypowiedzi niezgodna z formą wskazaną w poleceniu. Nieuwzględnione co najmniej dwa elementy polecenia (inne niż forma).	0p.
ELEMENTY TWÓRCZE	0-5p.
Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1p.	0p.
Narracja częściowo funkcjonalna. Dopuszczalne usterki w logicznym układzie zdarzeń. Prosta fabuła	1p.
Praca spełnia wszystkie wymagania na 1 pkt i niektóre na 3 pkt.	2p.
Funkcjonalna narracja. Logiczny układ zdarzeń. Prosta fabuła, w tym funkcjonalne wykorzystanie co najmniej 4 spośród następujących elementów: opis, charakterystyka bohatera, czas akcji, miejsce akcji, zwrot akcji, puenta, punkt kulminacyjny, dialog, monolog, retrospekcja.	3p.
Praca spełnia wszystkie wymagania na 3 pkt i niektóre na 5 pkt.	4p.
Funkcjonalna narracja. Logiczny układ zdarzeń. Urozmaicona fabuła, w tym funkcjonalne wykorzystanie co najmniej 6 spośród następujących elementów: opis, charakterystyka bohatera, czas akcji, miejsce akcji, zwrot akcji,	5p.

puenta, punkt kulminacyjny, dialog, monolog, retrospekcja. Twórcze wykorzystanie treści lektury.				
KOMPETENCJE LITERACKIE I KULTUROWE		0-2p.		
Funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). Poprawność rzeczowa.	2p.			
Funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz częściowo funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). ALBO Częściowo funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). ALBO Częściowo funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz częściowo funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). Dopuszczalne 1–2 błędy rzeczowe.	1p.			
KOMPOZYCJA TEKSTU		0-2p.		
Kompozycja zgodna z formą wypowiedzi. Graficznie wyodrębnione akapity. Dopuszczalna 1 usterka w zakresie spójności ALBO logiki wypowiedzi, ALBO podziału wypowiedzi na funkcjonalne akapity.	2p.			
Kompozycja zgodna z formą wypowiedzi. Graficznie wyodrębnione akapity. Dopuszczalne łącznie 2–3 usterki w zakresie spójności ORAZ/ALBO logiki wypowiedzi.	1p.			
STYL		0-2p.		
Odpowiedni do treści i formy wypowiedzi. Jednolity.	2p.			
Sporadyczne usterki w odpowiedniości ORAZ/LUB jednolitości stylu.	1p.			
JĘZYK		0-4p.		
Szeroki zakres środków językowych, tzn. zróżnicowana składnia, zróżnicowana leksyka, w tym np. bogata frazeologia, precyzyjne słownictwo, umożliwiające pełną i swobodną realizację tematu:	0-2 bł. jęz.	3-4 bł. jęz.	5-6 bł. jęz.	7- 9bł. jęz.
	4p.	3p.	2p.	1p.
Zadowalający zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka stosowne / odpowiednie do realizacji tematu.	0-2 bł. jęz.	3-4	5-6	7-9

	3p.	2p.	1p.	0p.
Wąski zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka proste / ograniczone, utrudniające realizację tematu.	0-2 bł. jęz.	3-4	5-6	7-9
	2p.	1p.	0p.	0p.
ORTOGRAFIA		0-2p		
Nie więcej niż 1 błąd ortograficzny.	2p.			
2-3 błędy ortograficzne.	1p			
INTERPUNKCJA		0-1p		
Nie więcej niż 5 błędów interpunkcyjnych.	1p.			

Klasyfikacja i oznaczenia błędów w pracach pisemnych:

rzeczowe (rz.), logiczne (log.), ortograficzne (ort./o), interpunkcyjne (int./i), słownikowe-wyrazowe (jęz./j), frazeologiczne (jęz./j), fleksyjne (jęz./j), słowotwórcze (jęz./j), składniowe (jęz./j), stylistyczne (jęz./j)

XI. NIEPRZYGOTOWANIE

- Uczeń ma prawo do dwukrotnego w półroczu nieprzygotowania się do lekcji bez podania przyczyny. Przywilej ten nie obejmuje zadań długoterminowych, na których wykonanie uczeń miał tydzień lub więcej czasu.
- Jeżeli brak pracy lub nieprzygotowanie ustne wystąpiły z ważnych obiektywnych powodów, nauczyciel może odstąpić od konsekwencji na pisemną prośbę rodzica / opiekuna.
- Uczeń po nieobecności trwającej minimum 5 dni (roboczych) ma prawo do kilkudniowego (zależne od długości absencji) okresu na nadrobienie zaległości.

XII. SKALA OCEN I POZIOMY WYMAGAŃ

Oceny uzyskane przez uczniów w ciągu roku szkolnego wyrażone są tradycyjną oceną szkolną:

0% - 30% -1 – niedostateczny

31% - 50% -2 – dopuszczający

51% - 70% - 3 – dostateczny

71% - 90% - 4 – dobry

91% - 99% - 5 – bardzo dobry

100% - 6 – celujący

Oceny od 2 do 5 mogą być z + lub- ,dopuszcza się stosowanie znaków „+” i „-” przy ocenach 2-5, przy założeniu, że znak „+” podnosi o połowę wartość oceny, a znak „-” obniża o ¼ wartość oceny”.

Poziomy wymagań

Ocena niedostateczna obejmuje treści:

brak aktywności w dążeniu do zdobycia wiedzy i umiejętności wykluczające osiągnięcie nawet minimalnego postępu;

Ocena dopuszczająca obejmuje treści:

bardzo łatwe (ale wykonane pod kierunkiem nauczyciela), praktyczne, przydatne życiowo, niezbędne w dalszej edukacji –bazowe;

Ocena dostateczna obejmuje, oprócz wymagań na ocenę dopuszczającą treści :

najważniejsze w uczeniu się danego przedmiotu, często powtarzające się w procesie nauczania,

określone programem nauczania, proste, uniwersalne umiejętności z zakresu nauczania języka polskiego;

Ocena dobra obejmuje, oprócz wymagań na ocenę dostateczną treści:

umiarkowanie trudne, złożone, mniej przystępne, częściowo rozszerzające podstawy przedmiotu;

Ocena bardzo dobra obejmuje, oprócz wymagań na ocenę dobrą, treści :

wymagające korzystania z różnych źródeł, umożliwiające rozwiązywanie problemów, pośrednio użyteczne w życiu poza szkolnym, pozwalające łączyć wiedzę z różnych przedmiotów i dziedzin;

Ocena celująca obejmuje, oprócz wymagań na ocenę bardzo dobrą, treści:

wymagające wykorzystywanie programów, aplikacji i gier edukacyjnych do samodzielnej nauki języka polskiego, wykorzystywane w konkursach przedmiotowych z języka polskiego.

XIII. SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCEN KLASYFIKACYJNYCH

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

w 100% opanował zakres wiedzy i umiejętności określonych w podstawie programowej, pracuje systematycznie, wykonuje wszystkie zadania w toku lekcji zupełnie samodzielnie, a także starannie i poprawnie pod względem merytorycznym, samodzielnie i twórczo rozwija swoje uzdolnienia, uzyskuje co najmniej celujące oceny z prac pisemnych i ustnych;

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

pracuje systematycznie, wykonuje wszystkie zaplanowane zadania w toku lekcji i zajęć domowych z reguły samodzielnie oraz poprawnie pod względem merytorycznym, opanował pełen zakres wiedzy i umiejętności określonych w podstawie programowej, sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami, potrafi zastosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach;

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

nie opanował w pełni wiadomości określonych w podstawie programowej, ale opanował je na poziomie rozszerzającym, poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności, samodzielnie wykonuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne, zadania o wysokim stopniu trudności wykonuje przy niewielkiej pomocy nauczyciela, kolegów;

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

opanował wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej na poziomie podstawowym, w dużej mierze korzysta z pomocy innych, samodzielnie wykonuje typowe zadania teoretyczne lub praktyczne o średnim stopniu trudności;

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

opanował minimum wiadomości i umiejętności określonych w podstawie programowej danej dziedziny edukacyjnej – na poziomie koniecznym, wykonuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne przy pomocy nauczyciela, wykorzystuje możliwości poprawy swych ocen, próbuje nadrobić omówiony materiał nauczania z poszczególnych zajęć edukacyjnych, w ciągu półroczu otrzymał chociaż jedną pozytywną ocenę z pracy klasowej obejmującej większą partię materiału z danych zajęć edukacyjnych,

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

nie opanował wiadomości i umiejętności określonych w podstawie programowej danej

dziedziny edukacyjnej na poziomie koniecznym, biernie uczestniczy w zajęciach edukacyjnych i zazwyczaj nie odrabia prac domowych, świadomie nie wykorzystuje możliwości poprawy swych ocen, nie próbuje nadrobić materiału, braki uniemożliwiają mu dalsze zdobywanie wiedzy, nie jest w stanie wykonać zadań o elementarnym stopniu trudności.

XIV. KRYTERIA OCENIANIA I PRACY DZIECI Z DYSFUNKCJAMI

Dostosowanie wymagań edukacyjnych do potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych uczniów

z dysleksją oraz o inteligencji niższej niż przeciętna w zakresie treści i formy nauczania.

Nauczyciel jest zobowiązany, na podstawie pisemnej opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, dostosować wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, u którego stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się.

Dostosowanie wymagań edukacyjnych z języka polskiego dla dzieci z dysleksją rozwojową

Wymagania edukacyjne dostosowane są dla uczniów:

- posiadających opinie poradni psychologiczno – pedagogicznej.

Uczniowie z opinią poradni psychologiczno – pedagogicznej, realizują podstawę programową kształcenia ogólnego. Uczeń ma obowiązek prowadzić zeszyt przedmiotowy.

Na lekcjach języka polskiego nauczyciel dostosowuje wymagania poprzez:

- pozostawienie większej ilości czasu na przyswojenie nowych treści;
- motywowanie do pracy poprzez częste pochwały, docenianie najmniejszego wysiłku ucznia;
- dostosowanie zadań do możliwości ucznia oraz wydłużenie czasu na ich wykonanie;
- motywowanie ucznia do brania udziału w lekcji, odrabiania zadań domowych;
- przekazywanie informacji o treściach koniecznych do opanowania;
- umożliwienie systematycznego zaliczania materiału małymi partiami;
- podawanie poleceń w prostej formie, unikanie trudnych pojęć;
- częste odwoływanie się do konkretnego przykładu;
- częste powtarzanie i utrwalanie zdobytych wiadomości;
- instruowanie ucznia podczas samodzielnej pracy na lekcji;
- sprawdzanie wiedzy uczniów może odbywać się w formie odpowiedzi ustnych na proste pytania, na początku lub w trakcie lekcji;
- posadzenie ucznia z przodu sali lekcyjnej, blisko biurka nauczyciela (jeżeli jest to zalecenie poradni)

Dysleksja, dysgrafia, dysortografia

Ucznia dyslektycznego obowiązują te same treści i wymagania programowe, co uczniów, u których nie stwierdzono specyficznych trudności w nauce w postaci dysleksji, dysortografii oraz dysgrafii.

Uczeń ma obowiązek:

- wykazać się systematyczną pracą zgodnie ze wskazówkami nauczyciela;
- powtarzać i utrzymywać pisownię wyrazów;
- doskonalić umiejętność czytania poprzez częste ćwiczenie w domu.

Ocenianie ucznia z dysleksją i dysortografią:

- wydłużony (w miarę możliwości) czas przeznaczony na napisanie sprawdzianu/testu;
- oceniając prace pisemne nie obniża się punktacji za opuszczanie liter, ich gubienie czy też przestawianie, jeśli nie wpływa to na zmianę znaczenia wyrazu;
- istnieje możliwość korzystania podczas zajęć ze słownika ortograficznego

Ocenianie ucznia z dysgrafią:

- akceptuje się pismo drukowane;
- nie ocenia się ucznia za charakter i estetykę pisma;
- w przypadku nieczytelnych zapisów lub prac uczeń ma obowiązek głośnego ich odczytania, jeżeli uczeń nie jest w stanie odczytać tego, co napisał otrzymuje 0 punktów za nieczytelne odpowiedzi udzielone na sprawdzianie/teście lub ocenę niedostateczną w przypadku nieczytelnych wypracowań, wypowiedzi pisemnych;
- większa ilość wypowiedzi ustnych;
- postępy w nauce, systematyczność pracy oraz zaangażowanie w pokonywanie oraz niwelowanie w/w dysfunkcji wpływa na ocenę semestralną/roczną.

Uczeń z dysleksją, dysgrafią i dysortografią posługuje się wszystkimi formami wypowiedzi pisemnej poznanymi w danej klasie. Wypowiedzi pisemne podlegają ocenie punktowej zgodnie z ustalonymi kryteriami.

Ocenianie pod względem poprawności ortograficznej i interpunkcyjnej

Poprawność ortograficzna.	Uczniowie bez dysleksji 0 – 1p. dopuszczalne 2 bł.->1p. powyżej 2 bł.->0p	Uczniowie z dysleksją 0 – 1p. dopuszczalne 3 bł. ->1p. powyżej 3 bł ->0p.
Poprawność interpunkcyjna (dopuszczalne 3 błędy, dla uczniów z dysleksją dopuszczalne 4 błędy).	0 – 1p.	

Błędy ortograficzne w przypadku uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się to:

- łamanie zasad pisowni wyrazów z u – ó, ż – rz, h – ch ,
- łamanie zasady pisania wielką literą początku zdania,
- łamanie zasady pisania wielką literą nazw własnych.

Jako błędy graficzne w pracach uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się zalicza się:

- dodawanie, opuszczanie, przestawianie liter, sylab lub całych wyrazów
- mylenie liter:
- o podobnym kształcie (a – o, l – ł – t, n – r, m – n, u – w, e – ę, a – ą, i – j)
- dużych i małych (z wyjątkiem początku zdania)
- rzadziej używanych (h – H, f – F, L – F)
- odpowiedników głosek zbliżonych fonetycznie (b – p, d – t, w – f, g – k, dz – c, sz – s, i – y, ę – em – en, ą – om – on, ś – ź, ć – dź)

- różniących się w położeniu w stosunku do osi pionowej (p – b, d – b) lub poziomej (m – w, n – u, b – p, d – g, p – g)
- ominięcie drobnych elementów graficznych, w tym:
  - oznaczania miękkości nad literami a
  - kropek (dź, ź, i, j)
  - „ogonków” przy literach ą lub ę i kreski przy literach ó, t lub ł
  - błędy dotyczące podziału wyrazu
  - utratę dźwięczności (kóska zam. kózka, proźba zam. prośba)

Uczeń dyslektyczny podlega w większości tym samym kryteriom i formom oceniania, co pozostali uczniowie.

1. 1.Uczeń posługuje się wszystkimi formami wypowiedzi pisemnej poznanymi w danej klasie, przy czym o ocenie decyduje treść i zawartość merytoryczna, a nie sposób zapisu i poprawność ortograficzna.
2. Sprawdziany i kartkówki oceniane są na podstawie poziomu opanowanej wiedzy, stylu i poprawności językowej z pominięciem poprawności ortograficznej.
3. Na lekcji nie jest sprawdzana technika głośnego czytania tekstów nowych.
4. Uczeń uczestniczy w klasowych dyktandach i ćwiczeniach sprawdzających poziom opanowania zasad ortograficznych, jednakże błędy zaznaczone przez nauczyciela stanowią podstawę do dalszych ćwiczeń.
5. 5.Formy sprawdzenia i oceniania postępów w zakresie ortografii to:
  6. - dyktanda z komentarzem,
  7. - sprawdziany z okienkiem ortograficznym,
  8. - inne ćwiczenia ortograficzne.
9. Zakres sprawdzianu ortograficznego obejmuje jeden rodzaj trudności ortograficznej.
10. Podczas pisania wypracowań, sprawdzianów, kartkówek wydłuża się czas pracy ucznia.
11. Uczeń wykonuje wszystkie zadania domowe, systematycznie prowadzi zeszyt przedmiotowy i dodatkowy zeszyt do ćwiczeń w pisaniu.
12. Zobowiązany jest do systematycznej poprawy popełnianych przez siebie błędów zgodnie ze wskazówkami nauczyciela (ustnymi lub pisemnymi) zawsze korzystając ze *Słowniczka ortograficznego*.
13. Jeżeli zdarzy się, że praca ucznia jest nieczytelna, nauczyciel ocenia ją po odczytaniu jej przez autora.
14. Na równych prawach ocenia się brudnopis i czystopis pracy pisemnej powstałej w klasie.
15. Uczeń może zapisywać treści drukowanymi literami (w klasie), w domu natomiast przy użyciu komputera / po uzgodnieniu z nauczycielem .
16. Uczeń może zapoznawać się z wersją audio lektury / po uzgodnieniu z nauczycielem /.
17. Nie ocenia się estetyki zeszytu. Przy ocenie zeszytu przedmiotowego, brane są pod uwagę kompletne i poprawne pod względem merytorycznym notatki.
18. Uczniowie o osłabionej pamięci słuchowej mają możliwość wydłużenia terminu pamięciowego opanowania wiersza lub fragmentu prozy (wg uznania nauczyciela).

19. Największe znaczenie dla oceny końcowej ucznia z przedmiotu mają: wysiłek ucznia, jego starania i motywacja oraz stopień zainteresowania przedmiotem, obowiązkowość i poziom wypowiedzi ustnych.
20. Uczeń dyslektyczny wraz z rodzicem powinni systematycznie i rzetelnie pracować w porozumieniu z nauczycielem w kierunku pokonywania trudności szkolnych.

XV. WARUNKI I TRYB UZYSKANIA WYŻSZEJ NIŻ PRZEWIDYWANA ROCZNEJ OCENY KLASYFIKACYJNEJ:

- 1) Jeśli uczeń nie zgadza się z oceną półroczną/ roczną proponowaną przez nauczyciela, może ją poprawić o jeden stopień.
- 2) Uczeń ma obowiązek poinformować nauczyciela o chęci poprawy oceny najpóźniej trzy dni od momentu przekazania informacji o przewidywanej ocenie.
- 3) Uczeń może poprawić ocenę jeśli przez cały rok szkolny:
  - systematycznie przygotowuje się do lekcji
  - bierze aktywny udział w lekcjach
  - poprawnie wypowiada się w piśmie i w mowie
  - starannie i systematycznie prowadzi zeszyt przedmiotowy
  - prace kontrolne pisze na oceny pozytywne
  - wykazuje zainteresowanie przedmiotem przygotowuje się solidnie do zajęć

Warunki szczególne:

- a) uczeń poprawiający ocenę nie może mieć więcej niż dwu niezaliczonych sprawdzianów lub prac
- b) klasowych (z usprawiedliwionych przyczyn), musi przedstawić nauczycielowi uzupełnione i poprawione wszystkie zadania domowe i ćwiczenia ortograficzne,
- c) uczeń może poprawiać ocenę na celujący, nie może mieć ocen niższych niż dobry, ze sprawdzianów i prac klasowych uzyskane oceny bardzo dobre i celujące,
- d) uczeń poprawiający ocenę na bardzo dobry nie może mieć ocen niedostatecznych za pracę na lekcji, nie może mieć ocen niedostatecznych za brak zadań domowych, może mieć najwyżej dwie oceny za testy, sprawdziany i prace klasowe niższe niż dobry,
- e) uczeń poprawiający ocenę na dobry nie może mieć ocen niedostatecznych za pracę na lekcji, nie może mieć więcej niż dwu ocen niedostatecznych za brak zadania domowego, może mieć najwyżej dwie oceny za testy, sprawdziany i prace klasowe niższe niż dostateczny,
- f) uczeń poprawiający ocenę na dostateczny może mieć najwyżej jedną ocenę niedostateczną za pracę na lekcji i najwyżej dwie oceny niedostateczne za brak zadania domowego oraz nie więcej niż dwie oceny niedostateczne za testy, sprawdziany i prace klasowe.

Sposób uzyskania oceny rocznej wyższej niż przewidywana:

- uczeń w terminie wyznaczonym poza lekcjami przystępuje do sprawdzianu złożonego z części pisemnej i ustnej. Sprawdzan obejmuje umiejętności i wiedzę z zakresu całego roku i oceny, o którą uczeń się ubiega;
- uczeń otrzymuje ocenę wyższą, jeśli uzyska ze sprawdzianu 80% p. Warunkiem uzyskania pozytywnej oceny na egzaminie poprawkowym jest uzyskanie 75%
- punktów w części pisemnej i 50% w części ustnej;

- jeżeli uczeń lub jego rodzice nie zgadzają się z przewidywaną roczną oceną klasyfikacyjną z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych, z którą zostali zapoznani przez wychowawcę klasy w terminie 10 dni przed rocznym zebraniem klasyfikacyjnym rady pedagogicznej na spotkaniu z rodzicami, to zgłaszają swoje zastrzeżenia do dyrektora szkoły w formie pisemnej (podanie, wnioski) w terminie 2 dni roboczych od dnia zapoznania z propozycją oceny;
- o dalszym postępowaniu mówią odrębne przepisy;

XVI. SPOSOBY INFORMOWANIA RODZICÓW I UCZNIÓW

Wymagania edukacyjne z języka polskiego są przedstawione uczniom na początku roku szkolnego. Uczeń potwierdza zaznajomienie się z przedmiotowymi zasadami oceniania i kryteriami ocen własnoręcznym podpisem na kartce według wzoru. Rodzice uczniów są informowani przez wychowawcę klasy o możliwości zapoznania się z przedmiotowymi zasadami oceniania z języka polskiego w pracowni, stronie internetowej szkoły, u nauczyciela uczącego przedmiotu. Informacja o postępach ucznia udzielana jest przez nauczyciela w czasie konsultacji indywidualnych oraz zebrań czy w innym terminie ustalonym z nauczycielem. W przypadku wystąpienia problemów w nauce rodzice powiadamiani są o konieczności odbycia konsultacji z nauczycielem poprzez wpis do zeszytu przedmiotowego lub telefonicznie. Uczniom i rodzicom udostępnia się ocenione prace ucznia.

XVII. UWAGI KOŃCOWE

1. Nauczyciel zaznajamia uczniów z PZO na początku roku szkolnego oraz na bieżąco udostępnia ten dokument uczniom i rodzicom w pracowni języka polskiego, jest on również dostępny na stronie internetowej szkoły.
2. Roczna ocena klasyfikacyjna obejmuje osiągnięcia uczniów w I i II półroczu (z naciskiem na półrocze II).
3. Ocena śródroczna i roczna nie jest średnią matematyczną ocen częściowych.
4. Uczeń ma prawo przeanalizować ocenę otrzymaną z pracy pisemnej w dniu, w którym zostaje poinformowany o wynikach.
5. Nauczyciel ma obowiązek, na prośbę ucznia lub rodzica /prawnego opiekuna, uzasadnić wystawioną ocenę.
6. Rodzice są zobowiązani podpisać każdą ocenę ucznia wpisaną do zeszytu.
7. Brak odpowiednich materiałów potrzebnych na lekcję traktowany jest jako nieprzygotowanie do lekcji.
8. Wszelkie plagiaty karane są oceną niedostateczną.
9. Forma i sposób informowania o postępach i zagrożeniach uczniów jest zgodna ze Statutem Szkoły.
10. Roczna ocena niedostateczna może być poprawiana zgodnie ze Statutem Szkoły.
11. Nauczyciel w dniu rozdawania sprawdzonych prac podaje do wiadomości uczniów skalę punktową, według której oceniany był sprawdzian (praca klasowa, wypracowanie itp.).
12. Uczniowie nie mogą w zeszytach przedmiotowych i na sprawdzianach pisać flamastrami i czerwonym długopisem (zastrzeżonym dla nauczyciela) oraz na sprawdzianach używać korektorów.
13. Niezgłoszenie nauczycielowi na początku lekcji braku pracy domowej, zeszytu, itp. upoważnia nauczyciela do wystawienia oceny niedostatecznej.

14. Nie ocenia się ucznia do 3 dni po dłuższej, trwającej co najmniej dwa tygodnie, usprawiedliwionej nieobecności w szkole.
15. 15. Uczeń ma obowiązek prowadzenia notatek z lekcji w zeszycie, co najmniej 60-kartkowym, w linie z marginesem w formacie B5 oraz posiadania na zajęciach podręczników/ lektur lub innych niezbędnych materiałów.

WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

LEKTURA I INNE TEKSTY KULTURY, NAUKA O JĘZYKU	WYMAGANIA EDUKACYJNE				
	DOPUSZCZAJĄCY	DOSTATECZNY	DOBRY	BARDZO DOBRY	CELUJĄCY
UCZEŃ:					
Zbigniew Herbert <i>Książka</i>	<ul style="list-style-type: none"> łączy tytuł z Biblią, wskazuje wersy, na podstawie których można dokonać takiego zestawienia; podaje podstawowe informacje o osobie mówiącej w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje uosobienie jako sposób przedstawienia Biblii, cytuje odpowiednie fragmenty; przedstawia osobę mówiącą w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jaką funkcję pełni personifikacja jako środek poetycki, przedstawiający Biblię; charakteryzuje styl wypowiedzi osoby mówiącej w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje metafory występujące w wierszu, wyjaśnia ich znaczenie; podaje przykłady znanych mu nawiązań do Biblii 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie analizuje i interpretuje utwór; wyjaśnia znaczenie Biblii dla kultury europejskiej
Cudzymi słowami. O sztuce cytowania	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w tekście cytaty 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady interpunkcyjne obowiązujące przy cytowaniu 	<ul style="list-style-type: none"> przywołuje cytaty w wypowiedzi ustnej i pisemnej 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie wprowadza cytaty do własnej wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> zastosowane w swojej wypowiedzi cytaty opatruje przypisami
Biblijne dziedzictwo – infografika	<ul style="list-style-type: none"> wymienia imiona wybranych bohaterów biblijnych Starego i Nowego Testamentu 	<ul style="list-style-type: none"> podaje podstawowe informacje na temat bohaterów biblijnych wskazanych w infografice 	<ul style="list-style-type: none"> przywołuje poznane wcześniej podstawowe informacje o Biblii wymienia nawiązania biblijne wskazane w infografice 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie poszukuje innych nawiązań biblijnych w kulturze omawia rolę Biblii jako tekstu kultury 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje nawiązania biblijne z pierwowzorem określa sposób przekształcenia pierwowzoru i cel nawiązania
Isabel Allende <i>Dwa słowa (fragment)</i>	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o swoich wrażeniach po przeczytaniu utworu; przedstawia bohaterów opowiadania 	<ul style="list-style-type: none"> układa pytania dotyczące treści opowiadania; wyjaśnia, na czym polegały niezwykle umiejętności głównej bohaterki 	<ul style="list-style-type: none"> układa pytania dotyczące metaforycznych sensów opowiadania; próbuje sformułować ogólną opinię na jego temat 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje wnioski na temat świata przedstawionego w utworze; wskazuje fragmenty poświęcone roli słów, komentuje je 	<ul style="list-style-type: none"> komentuje sposób prezentowania świata w opowiadaniu; na podstawie utworu wyjaśnia, jakie funkcje może pełnić język, podaje przykłady z tekstu
Słownikowe A... B... C...Rodzaje i funkcje słowników	<ul style="list-style-type: none"> zna podstawowe rodzaje słowników; wyszukuje w słowniku 	<ul style="list-style-type: none"> wie, w jakich słownikach szukać potrzebnych podstawowych informacji 	<ul style="list-style-type: none"> zna różne rodzaje słowników; sprawnie i poprawnie 	<ul style="list-style-type: none"> w swojej pracy korzysta z różnych słowników; 	<ul style="list-style-type: none"> sprawnie i funkcjonalnie korzysta ze słowników;

	potrzebne hasła		odczytuje hasło słownikowe	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie podstawowe skróty zawarte w hasle słownikowym 	<ul style="list-style-type: none"> • zna budowę hasła słownikowego
Św. Paweł <i>Hymn o miłości</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia części kompozycyjne utworu, tytułuje je; • wymienia określenia miłości 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia wyliczone w tekście cechy miłości; • wskazuje w tekście personifikację 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w tekście określenia miłości, wyjaśnia ich znaczenie; • określa styl wypowiedzi poetyckiej, nastrój i ton wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • określa postawy człowieka zaprezentowane w tekście, komentuje je; • uzasadnia, dlaczego utwór jest hymnem 	<ul style="list-style-type: none"> • określa funkcję użytych środków stylistycznych; • samodzielnie formułuje wnioski na temat utworu
Henryk Sienkiewicz <i>Quo vadis</i>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia elementy świata przedstawionego powieści; • zapisuje plan wydarzeń wybranego wątku; • przedstawia głównych bohaterów; • zna cechy gatunkowe powieści historycznej; • wskazuje w powieści cechy utworu epickiego 	<ul style="list-style-type: none"> • stawia pytania dotyczące tekstu; • określa tematykę wątków; • opowiada zdarzenia; • charakteryzuje głównych bohaterów; • cytuje odpowiednie fragmenty tekstu; • wypowiada się na temat utworu, wyraża swoje zdanie; • wymienia cechy gatunkowe powieści historycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje wydarzenia na podstawie cytatów; • charakteryzuje bohaterów, uwzględniając ich przemianę; • uzasadnia swoje zdanie, przedstawiając argumenty; • uzasadnia, że utwór to powieść historyczna 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia losy bohaterów, uzupełnia wypowiedź cytatami z tekstu; • ocenia działania bohaterów; • omawia problematykę utworu; • wypowiada się na temat wartości; • wyciąga wnioski; • opisuje walory utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje Chilona jako bohatera tragicznego; • w interpretacji przywołuje konteksty historyczne i kulturowe oraz biograficzne; • odczytuje ironię
Norman Davies <i>Europa</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie tekstu odtwarza informacje o mitologicznej Europie, przedstawia ją 	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza treść mitu o porwaniu Europy 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pochodzenie nazwy <i>Europa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie tekstu wyjaśnia symboliczne znaczenie mitu o porwaniu Europy 	<ul style="list-style-type: none"> • sytuuje mit w kontekście kulturowym
<i>Rozmowy na koniec wieku 3</i> (fragment). Z prof. Januszem Tazbirem o Europie rozmawiają Katarzyna Janowska i Piotr Mucharski	<ul style="list-style-type: none"> • określa główny temat rozmowy; • na podstawie wzoru pisze notatkę encyklopedyczną 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przywołanych w rozmowie polskich pisarzy, wskazuje zagadnienia, które poruszali; • tworzy notatkę encyklopedyczną 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia fakty od opinii, podaje ich przykłady z tekstu; • samodzielnie tworzy notatkę encyklopedyczną, zachowuje spójność i spójność tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa wartości wspólne dla Europejczyków, przyporządkowuje je do odpowiednich kręgów kulturowych; • tworzy notatkę encyklopedyczną, hierarchizuje w niej informacje, zachowuje spójność i spójność tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • bierze udział w dyskusji na temat kulturowego dziedzictwa Europy, przedstawia argumenty i kontrargumenty

Zacytować czy zrelacjonować? Mowa niezależna i mowa zależna	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia mowę niezależną od mowy zależnej; zapisuje poprawnie graficznie mowę niezależną 	<ul style="list-style-type: none"> przekształca poprawnie mowę niezależną w mowę zależną 	<ul style="list-style-type: none"> przekształca poprawnie mowę zależną w mowę niezależną i odwrotnie, przestrzega zasad zapisu 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie stosuje w wypowiedziach mowę zależną i mowę niezależną 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje funkcjonalnie mowę zależną i mowę niezależną dla osiągnięcia w wypowiedzi pożądanego efektu
Mitologiczne inspiracje – infografika	<ul style="list-style-type: none"> wymienia bohaterów mitologicznych przywołanych w infografice 	<ul style="list-style-type: none"> podaje podstawowe informacje na temat wskazanych bohaterów mitologicznych 	<ul style="list-style-type: none"> przywołuje poznane wcześniej podstawowe informacje o mitologii; wymienia nawiązania mitologiczne wskazane w infografice 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie poszukuje innych nawiązań mitologicznych w kulturze; omawia rolę mitologii jako tekstu kultury 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje różne rodzaje dzieł sztuki, posługuje się odpowiednią terminologią; omawia nawiązania mitologiczne we współczesnej kulturze popularnej
Piotr Zwierzchowski <i>Herkules brat Supermana</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje tematykę tekstu; przedstawia bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje Herkulesa i Supermana; wskazuje cechy tekstu popularnonaukowego 	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza plan kompozycyjny tekstu; na podstawie tekstu formułuje zasady sporządzania opisu bibliograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co to jest „mitologia popkultury”; sporządza opis bibliograficzny, korzystając z wzoru 	<ul style="list-style-type: none"> omawia nawiązania pomiędzy tekstami kultury przywołanymi w tekście; samodzielnie tworzy bibliografię do swoich prac, umiejętnie ją zapisuje
<i>NecHercules contra plures</i>, czyli siła złego na jednego. Frazeologizmy	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia znaczenia frazeologizmów pochodzących z mitologii; w podanych przykładach wskazuje poprawne związki frazeologiczne, układa z nimi zdania 	<ul style="list-style-type: none"> korzystając z odpowiedniego słownika, wyjaśnia znaczenie podanych frazeologizmów; poprawia błędy w podanych przykładach związków frazeologicznych 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady sytuacji, w których można użyć wskazanych frazeologizmów; rozpoznaje i poprawia błędy frazeologiczne 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jakim celu używamy frazeologizmów w wypowiedziach, jakie efekty może przynieść ich wykorzystanie 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje celowo w wypowiedziach poprawne związki frazeologiczne
Agatha Christie <i>Dwanaście prac Herkulesa</i>	<ul style="list-style-type: none"> krótko przedstawia głównego bohatera; opowiada o przyczynach, przebiegu i rezultatach wybranego śledztwa 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje bohatera, przywołując opinie innych na jego temat; ocenia, które z zadań Herkulesa Poirota było najciekawsze, uzasadnia swoją opinię 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie wybranego wydarzenia przedstawia tok myślenia bohatera; przedstawia i omawia związek rozwiązywanych przez detektywa spraw z mitologiczną opowieścią o Heraklesie 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia Herkulesa Poirota jako określony typ postaci, obecny w literaturze popularnej; przedstawia cechy powieści detektywistycznej, tworzy instrukcję, jak napisać dobry utwór tego rodzaju 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia inne teksty kultury (utwory literackie, filmy) o charakterze zbliżonym do utworów A. Christie; ocenia, na czym polega fenomen pisarki

Opowieści Okrągłego Stołu (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada wybrane wydarzenie, • wymienia rycerskie atrybuty, • przedstawia podstawowe zasady rycerskiego postępowania w formie kodeksu 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o zwyczajach rycerskich, • wyjaśnia, co oznaczały rycerskie atrybuty, • hierarchizuje zasady rycerskiego postępowania w formie kodeksu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym był i co symbolizuje okrągły stół, • przedstawia rycerskie powinności, • redaguje kodeks rycerskiego postępowania, zachowuje jednorodną formę czasowników 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym był i co symbolizuje Święty Graal, • nazywa główne cechy rycerza, wymienia najważniejsze dla niego wartości, • redaguje kodeks rycerskiego postępowania, proponuje graficzny układ zapisu 	<ul style="list-style-type: none"> • w interpretacji utworu swobodnie odwołuje się do kontekstów historycznych i kulturowych; • omawia obecność kodeksu rycerskiego we współczesnym świecie
Dotrzymujemy obietnicy. Zdradzamy sekrety słów. Synonimy, antonimy, homonimy	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje synonimy, antonimy i homonimy; • podaje przykłady synonimów i antonimów 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje synonimy i antonimy w zadaniach i tekstach własnych 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie homonimów; • wzbogaca swoje słownictwo 	<ul style="list-style-type: none"> • używa w swoich wypowiedziach bogatego słownictwa; • w sposób funkcjonalny i celowy stosuje synonimy 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje homonimy dla osiągnięcia efektu artystycznego
Henryk Sienkiewicz – infografika	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kim był Henryk Sienkiewicz; • wymienia główne dzieła pisarza 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie infografiki notuje najważniejsze informacje dotyczące pisarza i jego twórczości 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia problematykę powieści historycznych Henryka Sienkiewicza 	<ul style="list-style-type: none"> • przywołuje kontekst biograficzny i historyczny utworów Henryka Sienkiewicza 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje pytania do konkursu poświęconego życiu i twórczości Henryka Sienkiewicza
Henryk Sienkiewicz Krzyżacy (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza przebieg bitwy pod Grunwaldem; • w opisie wyszukuje podane środki stylistyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia bohaterów, wskazuje kim chciałby być w czasie rekonstrukcji; • w opisie bitwy wskazuje i nazywa środki stylistyczne, stara się określić ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia swoje zdanie; • opisuje narratora, cytuje odpowiednie fragmenty utworu; • określa funkcję środków stylistycznych użytych w opisie bitwy 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje scenariusz; • analizuje i interpretuje opis bitwy pod Grunwaldem; • wybiera z tekstu skrzydlate słowa 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje scenopis fragmentu bitwy; • realizuje film na podstawie własnego pomysłu
Jan Matejko Bitwa pod Grunwaldem	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia elementy warstwy przedstawieniowej obrazu, łączy je z tematem dzieła 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje malarskie sposoby przedstawienia wybranych postaci obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wykorzystane przez artystę środki języka malarskiego, wyjaśnia ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje i komentuje przyczyny i efekty sposobu kreowania przez artystę malarskiej wizji historycznego wydarzenia 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia symboliczne znaczenie elementów obrazu; • interpretuje dzieło malarskie
Drzewiej bywało... Archaizmy i archaizacja	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w tekście archaizmy 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w tekście archaizmy, próbuje określić ich typy 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym są archaizmy, rozróżnia ich typy, wskazuje przykłady w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega archaizacja, jakim celom służy 	<ul style="list-style-type: none"> • stara się celowo stosować archaizację w swoich tekstach

Andrzej Sapkowski <i>Granica możliwości</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje główne elementy świata przedstawionego w utworze; • wyjaśnia, jaki był cel wyprawy opisanej w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia uczestników wyprawy, przedstawia ich; • określa motywy, które skłoniły bohaterów do udziału w ekspedycji; • analizuje język, którym posługuje się wybrana postać z utworu; • rozpoznaje inwersję 	<ul style="list-style-type: none"> • określa relacje łączące bohaterów utworu; • ocenia pobudki, którymi kierowali się poszczególni bohaterowie biorący udział w wyprawie; • rozpoznaje stylizację w utworze, nazywa jej rodzaje 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego opowiadanie należy do utworów fantasty; • przedstawia i komentuje postawy życiowe, reprezentowane przez bohaterów, • wyjaśnia, co to jest gwara środowiskowa 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia rodzaj i cel nawiązania przez autora do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych
Składniowe lamigłównki. Wypowiedzenia wielokrotnie złożone	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje i tworzy wypowiedzenia wielokrotnie złożone 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształca podane zdania pojedyncze w wypowiedzenia wielokrotnie złożone 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje i tworzy różne rodzaje wypowiedzeń wielokrotnie złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> • świadomie i celowo stosuje w wypowiedziach różne rodzaje wypowiedzeń wielokrotnie złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje analizy składniowej wypowiedzeń wielokrotnie złożonych
Jan Twardowski <i>Trochę plotek o świętych</i>	<ul style="list-style-type: none"> • wprowadza do tekstu wiersza znaki interpunkcyjne, odczytuje zgodnie z nimi głośno tekst 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia niektóre określenia prezentujące bohaterów wiersza, próbuje wyjaśnić ich znaczenie 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przykłady kolokwializmów i paradoksów; wyjaśnia, jakie znaczenia zostały dzięki nim wyeksponowane 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia poetyckie sposoby przedstawiania bohaterów, wyjaśnia wynikające z nich znaczenia 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie dokonuje analizy i interpretacji utworu
Wiktor Hugo <i>Katedra Marii Panny w Paryżu</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie tekstu wyjaśnia, jakie funkcje pełniła tytułowa katedra w czasach średniowiecza; • odtwarza przebieg zdarzeń 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie tekstu wymienia elementy fasady katedry; • prezentuje bohaterów tekstu, opisuje ich przeżycia 	<ul style="list-style-type: none"> • z punktu widzenia paryskiego przewodnika opisuje fasadę katedry, • wskazuje wspólne cechy gotyckich świątyń i wielkich dzieł literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jakie symboliczne funkcje pełniły poszczególne elementy architektoniczne katedry; • porównuje literacki opis katedry z podanymi dziełami malarskimi 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie katedry gotyckiej wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>tekst kultury</i>
Kropka, kreska, kropka, czyli interpunkcyjne SOS. Interpunkcja w wypowiedzeniach	<ul style="list-style-type: none"> • zna najczęściej stosowane znaki interpunkcyjne, stara się je stosować w praktyce 	<ul style="list-style-type: none"> • zna wymienione w podręczniku znaki interpunkcyjne, stara się je stosować w praktyce 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje poprawnie wszystkie znaki interpunkcyjne zgodnie z regułami składniowymi 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje poprawnie wszystkie znaki interpunkcyjne ze świadomością funkcji, które pełnią 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje znaki interpunkcyjne w celu osiągnięcia efektu artystycznego
Miron Białoszewski <i>Fioletowy gotyk</i>	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia w tekście wiersza obrazy poetyckie; • na podstawie wzoru pisze podanie 	<ul style="list-style-type: none"> • korzystając z podanych propozycji, wyjaśnia znaczenie niektórych metafor tworzących obrazy poetyckie; • pisze podanie 	<ul style="list-style-type: none"> • próbuje samodzielnie wyjaśnić znaczenia wynikające z metaforyki utworu; • pisze podanie, stosuje właściwy układ graficzny 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega różne perspektywy, z których patrzy osoba mówiąca, wyjaśnia znaczenie tego zabiegu; • pisze podanie, 	<ul style="list-style-type: none"> • twórczo interpretuje fragmenty utworu; • samodzielnie pisze podanie, używając rzeczowych i celowych argumentów

			zapisu	przestrzega wszystkich wyznaczników tej formy wypowiedzi	
Irving Stone <i>Udręka i ekstaza (fragment)</i>	<ul style="list-style-type: none"> wymienia etapy pracy nad posągiem; wskazuje nawiązania do biblijnej opowieści; opisuje rzeźbę 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie tekstu opisuje sposób pracy Michała Anioła; wyjaśnia, dlaczego biblijny Dawid stał się postacią przedstawioną przez artystę 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie tekstu przedstawia przeżycia twórcy w czasie rzeźbienia; omawia wzorce, do których odwoływał się w swej pracy Michał Anioł 	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje i komentuje przebieg procesu twórczego przedstawionego w tekście; na podstawie tekstu wyjaśnia, z czego wynika i na czym polega <i>niezwykłość Dawida</i> 	<ul style="list-style-type: none"> w interpretacji odwołuje się do kontekstów historycznych, kulturowych, filozoficznych; przedstawia swoją ocenę twórcy
Od mecenasa do sponsora. Zapożyczenia w języku polskim	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wyraźne zapożyczenia w tekście; wie, w jakim słowniku szukać informacji na ich temat 	<ul style="list-style-type: none"> zastępuje zapożyczenia wyrazami rodzimymi, korzysta z odpowiedniego słownika 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje rodzaje zapożyczeń; stosuje je poprawnie w wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie i celowo stosuje zapożyczenia, zna i stosuje zasady ich używania 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia zasady używania zapożyczeń w języku polskim, ocenia ich wpływ na zmiany w języku
Jan Kochanowski <i>Fraszki: Do gór i lasów, O żywocie ludzkim</i>	<ul style="list-style-type: none"> korzystając z przypisów, przekłada teksty na język współczesny; określa osobę mówiącą w utworach 	<ul style="list-style-type: none"> określa tematykę fraszek; cytuje fragmenty utworu odwołujące się do biografii poety; wskazuje, że czytane utwory to fraszki 	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza sposób myślenia i wartościowania zawarty w utworach; wyszukuje podane środki językowe i stara się określić ich funkcję; wymienia cechy gatunkowe fraszki 	<ul style="list-style-type: none"> określa rodzaj liryki, jaki reprezentują utwory; wyjaśnia funkcję użytych w utworach środków językowych interpretuje fraszki 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie interpretuje utwory; wyjaśnia znaczenie motywu <i>theatrum mundi</i> wskazuje jego związki z utworami J. Kochanowskiego
Jan Kochanowski <i>Pieśń IX [Nie porzucaj nadzieje...]</i>	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia własnymi słowami fragmenty tekstu; cytuje urywki dotyczące zmienności losu 	<ul style="list-style-type: none"> parafrazuje tekst pieśni; wyszukuje w słowniku przykłady związków frazeologicznych ze słowem <i>fortuna</i> rozpoznaje utwór jako pieśń 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia związek bogini Fortuny z treścią wiersza; formułuje rady dla współczesnego człowieka wynikające z utworu; podaje gatunkowe cechy pieśni 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje osobę mówiącą w utworze; wyjaśnia przesłanie tekstu; 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia główne założenia stoicyzmu i epikureizmu; wykorzystuje w interpretacji utworu kontekst filozoficzny
Jan Kochanowski <i>Pieśń XXI [Czego chcesz od nas, Panie...]</i>	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, kto jest adresatem wypowiedzi lirycznej, potwierdza swoją odpowiedź cytataми; wymienia, za co dziękuje osoba mówiąca; formułuje proste 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje osobę mówiącą w utworze; wyjaśnia funkcję pytań retorycznych; pisze podziękowanie; tworzy tekst argumentacyjny, korzystając z 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje emocje osoby mówiącej; wskazuje środki poetyckie i określa ich funkcję; rozpoznaje tekst jako hymn; 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia obraz Boga ukazany w utworze; opisuje środki rytmizujące tekst; wskazuje w utworze cechy hymnu; pisze tekst 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia główne założenia światopoglądu renesansowego; przedstawia swoją opinię na temat uniwersalnego przesłania utworu;

	podziękowanie oraz tekst o charakterze argumentacyjnym	wzoru	<ul style="list-style-type: none"> • pisze tekst argumentacyjny, wykorzystując środki retoryczne 	argumentacyjny, funkcjonalnie wykorzystując środki retoryczne	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie pisze tekst argumentacyjny, funkcjonalnie wykorzystując różne rodzaje argumentów
Jan Paweł II <i>Przekroczyć próg nadziei (fragment)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • określa temat tekstu; • z pomocą nauczyciela pisze plan tekstu; • wskazuje tezę; • zapoznaje się z różnymi rodzajami rozprawek 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa wartości wspomniane w tekście; • odtwarza plan tekstu; • wskazuje fragment zawierający wniosek; • zauważa różnice w podanych typach rozprawek 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża swoje zdanie na temat godności; • wymienia argumenty i przykłady przywołane w tekście dla uzasadnienia tezy; • pisze rozprawkę, wybierając jeden z omówionych typów 	<ul style="list-style-type: none"> • bierze udział w dyskusji na temat godności; • odtwarza konstrukcję tekstu; • analizuje fragment zawierający polemikę; • samodzielnie pisze rozprawkę w jednym z typów 	<ul style="list-style-type: none"> • proponuje atrybut godności; • prowadzi polemikę; • dobiera typ rozprawki do zobrazowania swojego toku myślenia
Stanisław Barańczak <i>Południe</i>	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje pytania do tekstu; • dostrzega niezwykłość graficznego zapisu tekstu, próbuje wyjaśnić jego związek z tematyką wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • z podanych propozycji hipotez interpretacyjnych wybiera tę, którą uważa za najtrafniejszą; • wyjaśnia związek graficznego zapisu tekstu z tytułem i tematyką utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • próbuje samodzielnie sformułować hipotezę interpretacyjną dotyczącą znaczeń tekstu; • z podanych propozycji wybiera znaczenia metafor występujących w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia własną propozycję interpretacji utworu; • wyjaśnia znaczenie metafor występujących w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje związki wiersza z epoką baroku
W kręgu polskiego oświecenia – infografika	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia główne instytucje polskiego oświecenia; • rozpoznaje Ignacego Krasickiego jako przedstawiciela oświecenia i autora bajek 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje cechy charakterystyczne polskiego oświecenia; • przypomina cechy gatunkowe bajki 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje najważniejsze wydarzenia z historii Polski przypadające na epokę oświecenia; • wymienia tytuły bajek I. Krasickiego, wskazuje w nich alegorie i morał 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia założenia ideowe epoki oświecenia; • wskazuje w wybranych bajkach I. Krasickiego cechy gatunkowe tych utworów 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie poszukuje informacji o innych uczestnikach obiadów czwartkowych ukazanych na fotografiach utworów
Zofia Kossak <i>Obiad czwartkowy</i>	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza podstawowe informacje o obiadach czwartkowych (miejsce, czas, cel, uczestnicy) 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia wszystkich uczestników obiadów czwartkowych, przedstawia ich 	<ul style="list-style-type: none"> • zbiera i przedstawia dodatkowe informacje o uczestnikach obiadów czwartkowych i przebiegu ich spotkań 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polegała ważna dla polskiej kultury rola obiadów czwartkowych 	<ul style="list-style-type: none"> • twórczo wykorzystuje zdobytą wiedzę do przygotowania „szkolnego obiadu czwartkowego”
Na pomoc Matejce i Moniuszce, czyli stąpanie po kruchym lodzie... O odmianie nazwisk	<ul style="list-style-type: none"> • zna podstawowe reguły odmiany nazwisk, stara się je stosować w praktyce 	<ul style="list-style-type: none"> • stara się poprawnie odmieniać nazwiska 	<ul style="list-style-type: none"> • zna reguły odmiany nazwisk, stosuje je w praktyce 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie odmienia wszystkie typy nazwisk 	<ul style="list-style-type: none"> • bada etymologię wybranych nazwisk

Ignacy Krasicki <i>Żona modna</i>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta i rozumie tekst, korzystając z przypisów; • wyodrębnia zdarzenia; • wie, że <i>Żona modna</i> to satyra 	<ul style="list-style-type: none"> • określa narratora; • wskazuje fragmenty zawierające wyolbrzymienia, określa funkcję takiego zabiegu; • wymienia główne cechy satyry 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje głównych bohaterów; • wymienia zjawiska i cechy poddane w tekście krytyce; • wskazuje środki językowe wykorzystywane w satyrze 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje ironię; • wyjaśnia znaczenie puenty • wskazuje cechy satyry w utworze I. Krasickiego 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze parodię satyry I. Krasickiego; • nagrywa utwór w formie audiobooka
Adam Mickiewicz <i>Świtez (fragment)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza główne wydarzenia utworu; • wymienia bohaterów utworu, dzieli je na postaci fantastyczne i realistyczne; • przypomina główne cechy ballady 	<ul style="list-style-type: none"> • porządkuje wydarzenia przedstawione w utworze, dzieli je na fantastyczne i realistyczne; • określa postawy bohaterów przedstawionych w retrospekcji z punktu widzenia dobra i zła; • wskazuje cechy ballady w utworze; • dostrzega różnorodność zastosowanych środków poetyckich 	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia dwa plany czasowe w utworze, przyporządkowuje im odpowiednie wydarzenia; • określa postawy bohaterów i narratora wobec rzeczywistości; • wskazuje w utworze cechy różnych rodzajów literackich; • omawia funkcję zastosowanych środków poetyckich 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, czym jest retrospekcja; wyjaśnia, czemu służy w toku narracji i jakie skutki wywołuje; • komentuje, w jaki sposób ukazany został problem winy i kary w utworze; • przedstawia balladę jako gatunek literacki 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w balladzie cechy romantycznego światopoglądu; • pisze scenariusz programu dotyczącego zjawisk nadnaturalnych
Gdziekolwiek będziesz... Nazwy miejscowe i ich odmiana	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje nazwy miejscowe; • stosuje poprawną odmianę popularnych i często używanych nazw miejscowych 	<ul style="list-style-type: none"> • stara się stosować poprawną odmianę nazw miejscowych 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie odmienia nazwy miejscowe; • rozpoznaje rodzaje nazw miejscowych 	<ul style="list-style-type: none"> • zna reguły odmiany nazw miejscowych, poprawnie stosuje je w praktyce 	<ul style="list-style-type: none"> • świadomie i funkcjonalnie stosuje zasady odmiany nazw miejscowych
Adam Mickiewicz <i>DoM***</i>	<ul style="list-style-type: none"> • określa, kim może być osoba mówiąca i adresat utworu, przywołuje odpowiednie fragmenty tekstu; • dostrzega rytmiczność utworu, próbuje ustalić, z czego ona wynika 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa relacje łączące osobę mówiącą i adresata, popiera swe ustalenia przykładami z tekstu; • omawia układ rymów, budowę strof, wskazuje te elementy jako sposób rytmizacji utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • określa sytuację liryczną, wyodrębnia zdarzenia i sytuacje, o których mówi podmiot liryczny; • wymienia wszystkie sposoby rytmizacji tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia stan psychiczny osoby mówiącej, nazywa jej uczucia; • omawia sposoby rytmizacji tekstu; wyjaśnia, jak wpływa ona na nastrój i przedstawiane emocje 	<ul style="list-style-type: none"> • łączy tekst z biografią poety, podaje argumenty; • proponuje motyw muzyczny pasujący do rytmu tekstu
Adam Mickiewicz <i>Stępy akermzańskie</i>	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje sytuację liryczną i osobę mówiącą w wierszu; 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w opisach epitety i porównania, określa ich 	<ul style="list-style-type: none"> • określa funkcję hiperboli; 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje zastosowaną w wierszu gradację oraz jej 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie analizuje i interpretuje utwór;

	<ul style="list-style-type: none"> nazywa przeżycia podmiotu lirycznego; wie, jak zbudowany jest sonet; dokonuje głosowej prezentacji utworu 	<p>funkcję;</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje sytuację podmiotu lirycznego; wskazuje najważniejsze cechy sonetu; recytuje utwór 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje środki fonetyczne; wyjaśnia, co to jest sonet; recytuje utwór, starając się oddać emocje osoby mówiącej w wierszu 	<p>wpływ na sytuację bohatera;</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie motywu <i>homo viator</i> oraz łączy go z tekstem; wskazuje cechy sonetu w utworze; recytuje wiersz, stosując różnorodne środki wyrazu 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady synestezji; czyta inne sonety A. Mickiewicza; przedstawia głosową interpretację utworu
Juliusz Słowacki <i>Balladyna</i>	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady realistycznych i fantastycznych wydarzeń; przedstawia krótko osoby dramatu; przedstawia tytułową bohaterkę; wie, że utwór jest dramatem 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia najważniejsze wydarzenia akcji; wymienia postacie fantastyczne, podaje przykłady ich ingerencji w losy innych bohaterów; nazywa cechy osobowości tytułowej bohaterki; podaje cechy dramatu jako rodzaju literackiego 	<ul style="list-style-type: none"> szereguje najważniejsze wydarzenia akcji; nazywa najważniejszą cechę każdej postaci; tworzy portret psychologiczny tytułowej bohaterki; wydobywa z tekstu poboczne informacje, ustala, czego dotyczą; wskazuje cechy gatunkowe tragedii 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje wydarzenia o największym napięciu dramatycznym, motywuje swój wybór; charakteryzuje wybranego bohatera, wprowadza elementy oceny; uzasadnia, że <i>Balladyna</i> jest tragedią 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcie tragizmu; przygotowuje współczesną wersję dramatu do wystawienia na scenie klasowego teatru
Świat na scenie – infografika	<ul style="list-style-type: none"> syntuuje na osi czasu rozwój teatru; wymienia rodzaje teatru przedstawione w infografice 	<ul style="list-style-type: none"> podaje główne cechy każdego z przedstawionych rodzajów teatru 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje rodowód teatru europejskiego 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice między różnymi rodzajami teatru 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje scenki obrazujące różnice pomiędzy różnymi rodzajami teatru
Juliusz Słowacki <i>Hymn</i>	<ul style="list-style-type: none"> wybiera fragmenty opisujące przestrzeń, wydobywa z nich znaczenia dosłowne; ustala, kim może być osoba mówiąca, uzasadnia swą opinię przykładami z tekstu; rozpoznaje refren w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia obrazy poetyckie związane z przestrzenią; wskazuje fragmenty mówiące o przeszłości i przyszłości bohatera lirycznego, komentuje je; analizuje budowę tekstu, wskazuje powtarzające się elementy 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje sposób tworzenia obrazów poetyckich związanych z przestrzenią; określa stan psychiczny i emocje bohatera; ustala, czym są spowodowane; omawia kompozycję wewnętrzną i budowę wiersza, łączy je z nastrojem utworu 	<ul style="list-style-type: none"> określa symboliczny charakter przestrzeni, łączy ją z emocjami osoby mówiącej; zna pojęcie liryki osobistej; wyjaśnia, dlaczego utwór należy do tego typu liryki; analizuje budowę i kompozycję wewnętrzną 	<ul style="list-style-type: none"> podsumowuje interpretację; przywołuje kontekst historyczno-biograficzny utworu
Cyprian Norwid <i>Za wstęp (Ogólniki)</i>	<ul style="list-style-type: none"> własnymi słowami odtwarza treść kolejnych strof; 	<ul style="list-style-type: none"> określa, o jakich etapach życia człowieka mówi wiersz, podaje cytaty z tekstu; 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie metafor przedstawiających etapy życia człowieka; 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia nowatorstwo formy i języka utworu, wyciąga 	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza poglądy poety na temat roli poezji, wskazuje, które wartości

	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje, co niezwykłego dostrzeża w budowie i zapisie utworu 	<ul style="list-style-type: none"> omawia warstwę interpunkcyjną utworu, próbuje określić efekty uzyskane za pomocą znaków interpunkcyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje język poetycki utworu 	<ul style="list-style-type: none"> wnioski; formułuje przesłanie utworu 	<ul style="list-style-type: none"> uznaje on za najważniejsze
Odpowiednie dać rzeczy – słowo... Etykieta językowa	<ul style="list-style-type: none"> dostosowuje wypowiedź do sytuacji i odbiorcy; zachowuje kulturę języka 	<ul style="list-style-type: none"> zna i stosuje podstawowe zasady etykiety językowej; przypomina zasady grzeczności obowiązujące w komunikacji internetowej 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady form adresatywnych; formułuje rady i wskazówki dotyczące zasad komunikacji w internecie 	<ul style="list-style-type: none"> komentuje zasady ogólne i szczegółowe dotyczące etykiety językowej 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie formułuje wnioski na temat stosowania zasad grzeczności językowej
Bolesław Prus Kroniki tygodniowe (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> formułuje temat tekstu; pisze sprawozdanie z wydarzenia, którego był świadkiem lub uczestnikiem 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje problemy poruszane w tekście; wskazuje zastosowane środki stylistyczne, określa ich funkcję; pisze sprawozdanie, próbuje stosować funkcjonalny styl wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza opinie i oceny autora tekstu; nazywa najważniejsze cechy stylu autora, popiera je przykładami; pisze artykuł związany tematycznie ze wskazanymi problemami 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego tekst ma charakter publicystyczny; charakteryzuje styl tekstu, zwraca uwagę na jego specyficzne cechy; pisze artykuł poruszający problemy, które uznaje za ważne 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje cechy tekstu jako felietonu; stara się nadać swojemu artykułowi cechy felietonu; opracowuje tekst swojego artykułu na komputerze
Gatunki dziennikarskie	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie informacji wstępnych wylicza najważniejsze zadania tekstów prasowych; przedstawia ostatnio przeczytane teksty prasowe, określa ich tematykę 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje podstawowe gatunki prasowe; próbuje ocenić przeczytane ostatnio teksty prasowe 	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela gatunki prasowe, zna ich podstawowe cechy, rozpoznaje je w tekstach; wartościuje przeczytane ostatnio teksty prasowe 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice między tekstem literackim a tekstem dziennikarskim; komentuje, ocenia i wartościuje poznawane samodzielnie teksty prasowe 	<ul style="list-style-type: none"> komentuje i ocenia sposoby wpływania na odbiorców stosowane przez dziennikarzy; przygotowuje klasowy newsletter
Zbigniew Herbert Pan Cogito czyta gazetę	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia treść artykułów, które zwróciły uwagę bohatera lirycznego; określa reakcję bohatera na ich treść 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób bohater czytał artykuły; określa tematykę wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie obrazów poetyckich; określa problematykę utworu i wypowiada się na ten temat 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje przesłanie utworu; w wypowiedzi używa w sposób celowy cytatów z tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, kim jest Pan Cogito, podaje etymologię jego imienia i związek z przeczytanym utworem
Odpowiedzialność za słowo. Etyka językowa	<ul style="list-style-type: none"> zna podstawowe zasady etyki wypowiedzi i je stosuje 	<ul style="list-style-type: none"> omawia podstawowe zasady etyki wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jakich sytuacjach dochodzi do łamania etyki języka 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia wypowiedzi innych (np. w internecie) pod względem zachowania zasad etyki wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia swoje refleksje na temat prawdy i kłamstwa w języku; uzasadnia odpowiedź
Ryszard Kapuściński	<ul style="list-style-type: none"> streszcza poznany 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje najważniejsze 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie 	<ul style="list-style-type: none"> komentuje, jakie 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w tekście

Jeszcze dzień życia (fragment)	<p>fragment reportażu;</p> <ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia z tekstu fragmenty opisowe; ustala, czego dotyczą; wymienia podstawowe cechy reportażu jako gatunku 	<p>wydarzenia, ustala powiązania przyczynowo-skutkowe między nimi;</p> <ul style="list-style-type: none"> we fragmentach opisowych wskazuje i nazywa środki językowe; wyjaśnia, czym cechuje się reportaż jako gatunek, podaje przykłady utworów tego typu 	<p>przedstawionych wydarzeń określa tematykę i problematykę reportażu;</p> <ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia z tekstu dygresje, ustala, czego dotyczą, jaką pełnią funkcję w tekście; rozpoznaje cechy stylu publicystycznego 	<p>prawdy ogólne i refleksje można sformułować po zapoznaniu się z treścią reportażu;</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje styl reportażu R. Kapuścińskiego; porównuje styl publicystyczny ze stylem naukowym, formułuje wnioski 	<p>mowę pozornie zależną, wyjaśnia, czym się charakteryzuje;</p> <ul style="list-style-type: none"> podjękuje próby napisania reportażu
Kazimierz Przerwa-Tetmajer <i>O Panu Jezusie i zbójkach</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> wymienia bohaterów opowiadania, proponuje zasadę ich podziału; wyodrębnia wyrazy gwarowe, próbuje je wyjaśnić na podstawie kontekstu 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia wydarzenia utworu, dzieli je na realistyczne i fantastyczne; tłumaczy fragmenty zdań, w których występuje stylizacja gwarowa 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia punkt kulminacyjny, określa kompozycję utworu; rozpoznaje różne sposoby stylizacji gwarowej, podaje ich przykłady z tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje problematykę utworu, omawia różnice między sprawiedliwością ludzką a boską; rozumie całość tekstu, tłumaczy go na język literacki, wyjaśnia, na czym polega i czemu służy stylizacja gwarowa 	<ul style="list-style-type: none"> określa gatunek opowieści; samodzielnie poszukuje informacji o języku gwarowym swojego regionu
Jak głowa, taka mowa. Gwary i dialekty	<ul style="list-style-type: none"> rozdzieli język ogólny i gwarowy 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie najczęściej spotykanych regionalizmów 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje cechy języka własnego regionu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jakie znaczenie dla kultury narodowej mają regionalne odmiany języka 	<ul style="list-style-type: none"> pisze opowiadanie, próbując zastosować stylizację gwarową
Melchior Wańkowicz <i>Tędy i owędy</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia szkolne perypetie bohatera ukazane w tekście; podaje różnice między swoją a dawną szkołą; wie, co to jest życiorys tradycyjny 	<ul style="list-style-type: none"> streszcza tekst zamieszczony w podręczniku; charakteryzuje szkołę, do której uczęszczał bohater; podjękuje próby napisania tradycyjnego życiorysu 	<ul style="list-style-type: none"> określa przyczyny i cel buntu młodzieży szkolnej; nazywa wartości ważne dla bohatera tekstu; pisze tradycyjny życiorys 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje ironię; wyjaśnia cel tworzenia powieści wspomnieniowych; pisze tradycyjny życiorys, stosując obowiązujące zasady 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje styl pisarski M. Wańkowicza; wymienia sytuacje, w których współcześnie spotykamy się z tradycyjnym życiorysem
Stefan Żeromski <i>Szyfowe prace</i>	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia koleje losu głównych bohaterów; określa czas akcji i czas fabuły 	<ul style="list-style-type: none"> podaje cechy zbiorowości ukazanej w tekście; wskazuje retrospekcję; opisuje przeżycia 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje bohatera zbiorowego; omawia wątki; porównuje treść lektury 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia postawę uczniów; wyjaśnia symboliczne znaczenie tytułu 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje symboliczne znaczenie elementów powieści; poszerza interpretację

		bohaterów	z fragmentem <i>Dzienników</i> S. Żeromskiego	powieści; • ocenia filmową adaptację utworu	o kontekst historyczny i kulturowy
Ilu użytkowników, tyle języków. Style funkcjonalne	<ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje stylów użytkowych; dostosowuje styl wypowiedzi do realizowanej formy 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcie stylu; rozpoznaje style użytkowe 	<ul style="list-style-type: none"> podaje cechy poszczególnych stylów użytkowych 	<ul style="list-style-type: none"> pisze wypowiedzi w różnych stylach 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy dobrego stylu; pracuje nad własnym stylem
Bolesław Leśmian *** <i>[W malinowym chruśniaku]</i>	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia sytuację liryczną zaprezentowaną w wierszu; przytacza określenia dotyczące malin, próbuje określić stworzony w ten sposób nastrój 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje bohaterów lirycznych wiersza; wypisuje z tekstu neologizmy, wyjaśnia ich znaczenie 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa przeżycia i emocje bohaterów; wyjaśnia, co jest ich źródłem; wyodrębnia z tekstu sformułowania przywołujące kolory, dźwięki, zapachy, wyjaśnia ich rolę w budowaniu atmosfery wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przedstawione w utworze elementy przyrody; ocenia, jaka ranga została przypisana światu natury; analizuje język poetycki utworu; komentuje sposób kreowania świata 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie analizuje i interpretuje utwór; wyjaśnia związki malarstwa M. Chagalla z wierszami B. Leśmiana
Bolesław Leśmian <i>Dziewczyna</i>	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza własnymi słowami historię opowiedzianą w utworze; prezentuje swoje wrażenia związane z poznaniem tekstem 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia realistyczne i fantastyczne elementy przedstawionego świata; wymienia neologizmy, ustala, od jakich wyrazów pochodzą i co oznaczają 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenia elementów świata przedstawionego w utworze; określa nastrój utworu; wskazuje i nazywa środki językowe, dzięki którym został on stworzony 	<ul style="list-style-type: none"> komentuje, jakie postawy wobec świata są zaprezentowane w tekście, określa postawę osoby mówiącej wobec nich; analizuje język utworu, wskazuje jego specyficzne cechy 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia swoje refleksje po omówieniu utworu; wyjaśnia symboliczne znaczenie muru
Maria Pawlikowska-Jasnorzewska <i>Wiersze (wybór)</i>	<ul style="list-style-type: none"> określa ogólną tematykę wszystkich wierszy; wskazuje elementy wypowiedzi pozwalające określić osobę mówiącą; wskazuje i nazywa podstawowe środki języka poetyckiego 	<ul style="list-style-type: none"> konkretyzuje temat każdego utworu; określa osobę mówiącą; wskazuje i nazywa podstawowe środki języka poetyckiego, określa ich znaczenie dla tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje wspólne elementy tematyczne utworów; nazywa emocje, określa stan uczuciowy osoby mówiącej; wyodrębnia obrazy poetyckie, omawia sposoby ich kreowania 	<ul style="list-style-type: none"> łączy tematykę utworów z poezją o tematyce uczuciowej, podaje przykłady innych, podejmujących ją twórców; opisuje sytuacje liryczne zobrazowane w wierszach, łączy z nimi stany uczuciowe osoby mówiącej; dostrzega puenty, komentuje ich rolę w 	<ul style="list-style-type: none"> określa ogólnie cechy poezji M. Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej; pisze i przedstawia monodram inspirowany jej twórczością

				budowaniu znaczeń całości	
Magdalena Samozwaniec <i>Maria i Magdalena</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> wymienia uczestników spotkania, przedstawia ich; na podstawie wzoru pisze CV 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia twórców biorących udział w spotkaniu, gromadzi o nich dodatkowe informacje; pisze samodzielnie CV 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia realia życia literackiego zaprezentowane w utworze; pisze CV, zachowuje formę graficzną tej formy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> odeczytuje intencje wypowiedzi bohaterów; pisze CV, realizuje wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie tekstu charakteryzuje klimat epoki dwudziestolecia międzywojennego
Umberto Eco <i>Zapiski na pudełku od zapalek</i>	<ul style="list-style-type: none"> formułuje główny problem poruszony w tekście; wyjaśnia cel tekstu i intencje autora 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jaką funkcję pełnią książki w życiu człowieka, cytuje odpowiednie fragmenty; podaje argumenty dowodzące subiektywizmu autora 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia swoje stanowisko w sprawie lektur szkolnych, uzasadnia je; wskazuje środki językowe podkreślające dystans autora 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w tekście cechy gatunkowe felietonu; tworzy plakat promujący czytelnictwo 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy notatkę graficzną prezentującą cechy felietonu
Nieszczęścia nie będzie. Pisownia wyrazów z partykułą <i>nie</i>	<ul style="list-style-type: none"> zna zasady pisowni partykuły <i>nie</i> z różnymi częściami mowy 	<ul style="list-style-type: none"> stara się stosować zasady pisowni wyrazów z partykułą <i>nie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady pisowni wyrazów z partykułą <i>nie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje wyjątki od obowiązujących reguł 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje tekst dyktanda sprawdzającego zasady pisowni wyrazów z partykułą <i>nie</i>
Kazimierz Wierzyński <i>Zielono mam w głowie</i>	<ul style="list-style-type: none"> wymienia wyrazy i ich formy pozwalające wskazać osobę mówiącą w wierszu; podaje przykłady przenośni; 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa uczucia i emocje wyrażane przez osobę mówiącą; wskazuje rymy, wiąże ich układ z rytmem wiersza; wskazuje wszystkie przenośnie zastosowane w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> próbuję określić, kim może być osoba mówiąca; omawia budowę i układ wersów, wiąże swe spostrzeżenia z rytmem wiersza; wyjaśnia znaczenie wybranej przenośni 	<ul style="list-style-type: none"> określa postawę życiową osoby mówiącej; wskazuje i omawia wszystkie elementy rytmizujące wiersz; interpretuje znaczenia wynikające z metaforyki utworu 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie analizuje i interpretuje utwór; wymienia „składniki” wiersza
Środki stylistyczne – infografika	<ul style="list-style-type: none"> zna podstawowe środki stylistyczne, nazywa je 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje podstawowe środki stylistyczne; wskazuje je w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w tekście środki stylistyczne należące do różnych kategorii; próbuję określić ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcję różnorodnych środków stylistycznych użytych w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie i twórczo stosuje środki stylistyczne w tekstach własnych
Aleksander Kamiński <i>Kamienie na szaniec</i>	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza podstawowe realia okupowanej Warszawy; wymienia główne akcje Małego Sabotażu, opowiada o przebiegu jednej z nich; 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o realiach okupowanej Warszawy, przywołuje fragmenty tekstu; wyjaśnia, czym był Mały Sabotaż, porządkuje informacje związane z 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia, jak żyli ludzie w okupowanej Warszawie; zbiera wiadomości na temat akcji Małego Sabotażu, uogólnia je; 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia głównych bohaterów utworu jako reprezentantów „pokolenia Kolumbów”; tworzy notkę biograficzną, 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia refleksje związane z dylematami moralnymi, jakie przeżywali bohaterowie biorący udział w akcjach dywersyjnych;

	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia bohaterów utworu, podaje ich imiona, nazwiska, pseudonimy, zainteresowania; • według wzoru tworzy notkę biograficzną; • odtwarza przebieg akcji pod Arsenalem; • według wzoru tworzy opis sytuacji; • wyjaśnia, skąd pochodzi tytuł utworu 	<p>akcjami małego sabotażu;</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiada o wybranej akcji dywersyjnej opisanej w utworze; • ustala, co łączyło głównych bohaterów utworu; • tworzy notkę biograficzną; • opowiada o przebiegu akcji pod Arsenalem; • tworzy opis sytuacji 	<ul style="list-style-type: none"> • zbiera, porządkuje i uogólnia informacje związane z akcjami dywersyjnymi opisanymi w utworze; • porównuje głównych bohaterów utworu, formułuje wnioski; • tworzy notkę biograficzną, zwraca uwagę na porządek informacji; • relacjonuje przebieg akcji pod Arsenalem; • tworzy opis sytuacji, dynamizuje wypowiedź 	<p>selekcjonuje, porządkuje informacje;</p> <ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje przebieg akcji pod Arsenalem, przedstawia emocje uczestników; • tworzy opis sytuacji, stosuje funkcjonalnie środki językowe, dynamizujące wypowiedź; • wyjaśnia metaforyczne znaczenie tytułu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, do jakiego typu literatury można zaliczyć utwór A. Kamińskiego, uzasadnia swą opinię; • komentuje, w jaki sposób bohaterowie zrealizowali przesłanie poetyckie Słowackiego
Lepiej zapobiegać. O normie językowej i błędach w wypowiedziach	<ul style="list-style-type: none"> • dostosowuje język, którego używa, do sytuacji; • poprawia błędy wskazane przez nauczyciela 	<ul style="list-style-type: none"> • stara się stosować normę wzorcową i użytkową; • rozumie, na czym polega błąd językowy; • poprawia błędy 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie stosuje normę wzorcową i użytkową; • korzysta ze słownika poprawnej polszczyzny w celu poprawienia błędów 	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia rodzaje błędów językowych; • dokonuje autokorekty własnego tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje reguły i normy językowe obowiązujące w polszczyźnie; • formułuje wypowiedzi poprawne pod względem językowym
Krzysztof Kamil Baczyński <i>Elegia o... [chłopcu polskim]</i>	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia obrazy poetyckie; • ustala, kto może być osobą mówiącą, a kto adresatem utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega i omawia zasadę tworzenia obrazów poetyckich; • komentuje relacje łączące osobę mówiącą z adresatem, przywołuje odpowiednie sformułowania z tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega dwa plany czasowe, wyjaśnia zasadę ich zestawienia; • wyjaśnia symboliczne znaczenie tytułu, formułuje uniwersalne przesłanie utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia metaforykę utworu; • uogólnia refleksje na temat postaw człowieka wobec zła 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia swoje refleksje na temat utworu powiązane z problematyką egzystencjalną
Anna Świrszczyńska <i>Strzelać w oczy człowieka; Jej śmierć ma szesnaście lat</i>	<ul style="list-style-type: none"> • ustala, co łączy bohaterów lirycznych obu wierszy 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jakie wspólne przeżycia i doświadczenia mieli bohaterowie obu utworów 	<ul style="list-style-type: none"> • uogólnia sądy na temat postawy moralnej bohaterów obu wierszy 	<ul style="list-style-type: none"> • uogólnia refleksje wynikające ze znaczeń obu tekstów 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje styl wypowiedzi poetyckich i określa jego wpływ na odbiorcę
Melchior Wańkowicz <i>Ziele na kraterze (fragment)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, z jakimi rzeczywistymi wydarzeniami jest związany tekst M. Wańkowicza 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie tekstu wymienia, w jaki sposób wyraża się pamięć o poległych powstańcach 	<ul style="list-style-type: none"> • przyporządkowuje symboliczne znaczenia zdarzeniom przedstawionym w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • łączy bohaterów utworu z tradycjami walki o niepodległość, dostrzega ciągłość historii i uniwersalizm postaw 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia postawy bohaterów; • przedstawia wnikliwe refleksje na temat wyborów moralnych

					młodych ludzi w czasie wojny
Tadeusz Różewicz <i>Warkoczyk</i>	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza sytuację liryczną, z którą związana jest wypowiedź osoby mówiącej 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega kontrast, wskazuje elementy kontrastujące ze sobą, wyjaśnia rolę kontrastu w tworzeniu znaczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega, że wiersz należy do liryki pośredniej, wyjaśnia, jakie ma to znaczenie dla wymowy utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • określa styl wypowiedzi osoby mówiącej; wyjaśnia, w jaki sposób wpływa on na wymowę utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • sytuuje wiersz w kontekście historycznym i kulturowym
Ida Fink <i>Zabawa w klucz</i>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega i z czym jest związana sytuacja bohaterów opowiadania; • porządkuje wydarzenia przedstawione w opowiadaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, kim są bohaterowie opowiadania, z czego wynika ich zachowanie; • wyodrębnia kolejne etapy akcji opowiadania 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, z czego wynika i na czym polega tragizm tytułowej zabawy; • odtwarza zmiany napięcia akcji, ustala, z czym są związane 	<ul style="list-style-type: none"> • uogólnia refleksje na temat postaw człowieka w sytuacji zagrożenia; • wyjaśnia, w jaki sposób konstrukcja akcji opowiadania podkreśla jego dramatyzm 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia kontekst dotyczący problematyki Holocaustu; • szuka informacji o innych utworach dotyczących tej tematyki
Czesław Miłosz <i>Który skrzywdziłeś</i>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia osoby, o których jest mowa w wierszu, charakteryzuje je; • rozpoznaje lirykę pośrednią 	<ul style="list-style-type: none"> • ustala relacje między osobami, o których jest mowa w wierszu; • ustala, kim może być osoba mówiąca, dlaczego nie ujawnia się bezpośrednio 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje przestrogi kierowane do adresata wypowiedzi; • nazywa wartości, po stronie których opowiada się osoba mówiąca 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, kim dla zbiorowości jest artysta, na czym polega jego misja; • wyjaśnia, jak artysta wypełnia swoją misję 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie analizuje i interpretuje utwór, odwołując się do kontekstu historycznego
Deklaracja praw człowieka (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia podstawowe prawa człowieka zapisane w Deklaracji... 	<ul style="list-style-type: none"> • wypisuje z fragmentu Deklaracji... słowa, które uznaje za najważniejsze; • wskazuje cel stworzenia dokumentu 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa wartości, o których mówi fragment Deklaracji...; • wypowiada się na temat praw człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> • bierze udział w dyskusji na temat przestrzegania praw człowieka w dzisiejszym świecie; • określa cechy języka, jakim został napisany dokument 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest preambuła, wskazuje jej funkcję; • porównuje styl tekstu poetyckiego i styl dokumentu, ocenia ich wpływ na odbiorcę
Wisława Szymborska <i>Koniec i początek</i>	<ul style="list-style-type: none"> • wypisuje z tekstu sformułowania wiążące się z wojną; • wyodrębnia obrazy poetyckie 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia czynności wykonywane przez ludzi po wojnie, uogólnia je; • wskazuje frazeologizmy, wyjaśnia ich rolę w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • komentuje tytuł utworu, zestawia go z treścią wypowiedzi poetyckiej; • dostrzega ironię w wypowiedzi; ustala, czego dotyczy 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia i komentuje stosunek ludzi do minionych wydarzeń wojennych; • analizuje język wypowiedzi poetyckiej 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia własną interpretację utworu; • określa funkcję środków poetyckich
Gatunki literackie – infografika	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia podstawowe gatunki należące do epiki, liryki i dramatu 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady utworów należących do gatunków wskazanych w infografice 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega synkretyzm rodzajowy, wymienia gatunki synkretyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w utworach literackich ich cechy gatunkowe 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje utwory niejednorodnie gatunkowo, omawia ich cechy
Wisława Szymborska <i>Utopia</i>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie słowa <i>utopia</i>, tworzy z nim 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady obrazujące, co może być 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, o jakiej utopii jest mowa w wierszu; 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia metaforykę wiersza, wykorzystuje 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie formułuje przesłanie utworu;

	<p>poprawne związki wyrazowe;</p> <ul style="list-style-type: none"> wypisuje z tekstu nazwy własne, ustala, czego dotyczą 	<p>utopią;</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia sposób tworzenia nazw własnych w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> łączy nazwy własne, użyte w tekście, ze sposobem myślenia człowieka 	<p>podane znaczenie metafor do sformułowania znaczeń tekstu;</p> <ul style="list-style-type: none"> odtwarza refleksje osoby mówiącej na temat wartości w życiu człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> szuka informacji o innych tekstach kultury wykorzystujących motyw <i>utopii</i>
<p>Aldous Huxley <i>Nowy wspaniały świat</i> (fragment)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ustala miejsce, czas opisywanych wydarzeń; przedstawia swoje wrażenia związane ze światem opisanym w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> porządkuje informacje dotyczące tego, co widzieli studenci w czasie wizyty w ośrodku; ocenia świat opisany w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jaki był cel działań prowadzonych w ośrodku; ocenia świat opisany w tekście, przedstawia argumenty 	<ul style="list-style-type: none"> komentuje, jaki jest świat przedstawiony w utworze; wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>antyutopia</i>, uzasadnia, dlaczego można je łączyć z poznanym tekstem 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia wizję A. Huxleya z punktu widzenia człowieka żyjącego w XXI w.
<p>Sławomir Mrożek <i>Artysta</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia w punktach przebieg spotkania; próbuje napisać list motywacyjny, korzystając z podanego wzoru 	<ul style="list-style-type: none"> streszcza tekst; wypowiada się na temat zachowania Koguta; pisze list motywacyjny, korzystając z wzoru 	<ul style="list-style-type: none"> pisze notatkę z odbytej rozmowy; komentuje postawę Koguta; pisze poprawny list motywacyjny 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje ofertę pracy w imieniu dyrektora cyrku; pisze list motywacyjny, stosuje zasady obowiązujące w tworzeniu tej formy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje zestaw porad dla osób uczestniczących w rozmowie kwalifikacyjnej; pisze przemysłany i funkcjonalny list motywacyjny
<p>Stanisław Jerzy Lec <i>Myśli nieuczesane</i> (wybór)</p>	<ul style="list-style-type: none"> podaje słowa bliskoznaczne do wyrazu <i>aforyzm</i>; wie, jaki utwór nazywamy aforyzmem 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jak rozumie wybrane przez siebie aforyzmy; wymienia podstawowe cechy aforyzmów 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje intencje wybranych aforyzmów 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie tytułu zbioru; objaśnia, na czym polega concept utworów S.J. Leca 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje wyklejanki-kolaże inspirowane aforyzmami S.J. Leca
<p>Stanisław Barańczak <i>Określona epoka</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> określa sytuację odtwarzaną przez tekst wiersza; dostrzega nawiązania do języka przemówień, wskazuje ich przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> ustala, kim może być osoba mówiąca; wskazuje typowe cechy języka przemówień występujące w tekście wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> podaje charakterystyczne cechy świata opisanego w utworze; ocenia styl języka wykorzystany w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega uniwersalny charakter prezentowanego świata; komentuje, w jaki sposób poeta uwidacznia w utworze swoją postawę 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia własne refleksje na temat wiersza; sytuuje utwór w kontekście historycznym i kulturowym
<p>Małgorzata Hillar <i>My z II połowy XX wieku</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ustala, w czym imieniu wypowiada się osoba mówiąca; wyjaśnia pojęcie <i>pokolenie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia osiągnięcia przywoływane przez osobę mówiącą; podaje znane mu przykłady różnych pokoleń, przypomina ich wspólne doświadczenia 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega kontrast, wyjaśnia, czego dotyczy; próbuje scharakteryzować pokolenie, do którego należy 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na jakie problemy zwraca uwagę poetycka wypowiedź; próbuje wskazać wartości ważne dla pokolenia, do którego 	<ul style="list-style-type: none"> komentuje znaczenie przesłania wiersza w świecie współczesnym, wskazuje uniwersalność utworu

				należy	
Paulo Coelho <i>Alchemik (fragment)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje główne składniki świata przedstawionego w utworze; • streszcza opowiadanie starca 	<ul style="list-style-type: none"> • wstępnie analizuje główne składniki świata przedstawionego; • proponuje własne zakończenie historii przedstawionej we fragmencie 	<ul style="list-style-type: none"> • określa sposób kreacji świata przedstawionego; • wyjaśnia metaforyczne znaczenie tytułu, ustala jego związek ze znaczeniami tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa i komentuje sposób kreacji świata przedstawionego; • ustala, jakie prawdy o życiu człowieka zawiera opowiadanie starca 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie formułuje przesłanie tekstu
Od słowa do legendy. Treść i zakres wyrazu	<ul style="list-style-type: none"> • układa definicje podanych wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> • określa treść i zakres podanych wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> • porządkuje ciągi wyrazów według ich treści i zakresu znaczeniowego 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi wyjaśnić, czym różni się treść wyrazu od jego zakresu znaczeniowego 	<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonalnie stosuje wiedzę i umiejętności na temat treści i zakresu wyrazów w precyzyjnym wysławianiu się
Barbara Kosmowska <i>Pozłacana rybka</i>	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje główną bohaterkę; • przedstawia treść wybranych wątków; • bierze udział w rozmowach na temat książki 	<ul style="list-style-type: none"> • określa osobowość głównej bohaterki; • wymienia wątki; • określa narratora; • prezentuje fragmenty szczególnie poruszające; • opisuje uczucia bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza oceny innych na temat głównej bohaterki; • prezentuje świat przedstawiony utworu; • wyjaśnia metafory zawarte w tekście; • przedstawia swoją opinię na temat bohaterów tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia postawę głównej bohaterki; • wypowiada się na temat problemów poruszonych w utworze; • wskazuje przykłady zabaw językowych 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje problemy poruszone w tekście; • wymienia utwory literackie i filmy, do których nawiązała autorka powieści, określa sposób i cel nawiązania
Epoki literackie–infografika	<ul style="list-style-type: none"> • podaje nazwy epok literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia nazwy epok literackich w kolejności chronologicznej 	<ul style="list-style-type: none"> • sytuuje w czasie poszczególne epoki literackie 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia głównych przedstawicieli każdej epoki literackiej 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy epok literackich, zwracając uwagę na pokrewieństwo i przeciwstawienie pewnych okresów
Paul Gauguin <i>Skąd przybywamy? Kim jesteśmy? Dokąd idziemy?</i>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia elementy warstwy przedstawieniowej obrazu, • wskazuje najważniejsze cechy kompozycji obrazu, • proponuje wyjaśnienie tytułu dzieła 	<ul style="list-style-type: none"> • ustala, jakimi środkami malarskimi zostały przedstawiane najważniejsze elementy dzieła, • omawia zasady kompozycji postaci na obrazie, • interpretuje tytuł obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje znaczenia wynikające z zastosowanych środków języka malarskiego, • proponuje sposób odczytania znaczeń wynikających z kompozycji obrazu, • wyjaśnia, z czego wynika uniwersalizm dzieła 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia metaforykę obrazu, • wyjaśnia, jak kompozycja obrazu podkreśla jego znaczenia przenośne, • rozpoznaje na obrazie symbole znane z kultury i literatury 	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w działaniach twórczych inspirowanych obrazem

Max Ehrmann <i>Desiderata</i>	<ul style="list-style-type: none"> nazywa wartości, o których jest mowa w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje i głośno odczytuje zasady życia, które uznaje za szczególnie ważne dla współczesnego człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia postawę życiową prezentowaną w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> komentuje postawę życiową, która została przedstawiona w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo odwołuje się do tekstu w podejmowanych działaniach artystycznych
---	--	---	--	--	--

SZCZEGÓŁOWE WYMAGANIA EDUKACYJNE

Zakres	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY				
	DOPUSZCZAJĄCY	DOSTATECZNY	DOBRY	BARDZO DOBRY	CELUJĄCY
UCZEŃ:					
KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE	<ul style="list-style-type: none"> klasyfikuje czytany utwór literacki jako należący do <i>epiki, liryki</i> lub <i>dramatu</i>; zna podstawowe pojęcia związane z utworami epickimi, lirycznymi i dramatycznymi; wie, że istnieją gatunki literackie (w tym: <i>fraszka, sonet, pieśń, hymn, satyra, tragedia, powieść historyczna</i>), odróżnia je od rodzajów literackich; wie, że język utworu literackiego cechuje się obecnością różnych środków stylistycznych; zauważa związek problematyki utworów literackich z życiem i uniwersalnymi wartościami; wiąże czytany utwór ze wskazanym przez nauczyciela kontekstem; wymienia elementy warstwy przedstawieniowej dzieła 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje podstawowe cechy tekstów epickich, lirycznych i dramatycznych, odnajduje je w czytanych utworach; stara się posługiwać terminologią związaną z utworami epickimi, lirycznymi i dramatycznymi; stara się posługiwać nazwami gatunków literackich, wskazuje utwory należące do tych gatunków; wyszukuje w tekście literackim użytych środków językowych, stara się je nazwać; wskazuje związek problematyki utworów literackich z życiem, opisuje wartości, do których odwołuje się utwór; zapoznaje się ze wskazanym przez nauczyciela kontekstem utworu, stara się powiązać 	<ul style="list-style-type: none"> określa cechy charakterystyczne rodzajów literackich, wskazuje je w czytanych utworach; posługuje się najważniejszą terminologią związaną z analizą utworów epickich, lirycznych i dramatycznych; wymienia cechy gatunkowe omawianych utworów, nazywa gatunki literackie; rozpoznaje w tekście literackim użyte środki językowe (w tym: <i>neologizm, symbol, alegorię, ironię</i>), próbuje określić ich funkcję, zauważa wartości estetyczne poznawanych utworów; określa problematykę egzystencjalną tekstów, nazywa wartości uniwersalne, do których odwołuje się utwór; odczytuje utwór, wykorzystując wybrane konteksty oraz elementy 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia różnice między poszczególnymi rodzajami, omawia cechy utworów synkretycznych; poprawnie posługuje się terminologią związaną z analizą i interpretacją utworów epickich, lirycznych i dramatycznych; poprawnie posługuje się nazwami gatunków, omawia cechy gatunkowe czytanych utworów; wskazuje funkcję użytych w tekście literackim środków językowych oraz określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich; poddaje refleksji problematykę egzystencjalną w poznawanych tekstach, hierarchizuje wartości, do których odwołuje się utwór; interpretuje utwór, wykorzystując potrzebne konteksty oraz elementy wiedzy o historii i kulturze; wyjaśnia rolę środków 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie analizuje i interpretuje teksty literackie, porównuje utwory; wykorzystuje wiedzę na temat rodzajów i gatunków literackich do pełniejszego odczytania utworów; biegle posługuje się terminologią związaną z analizą i interpretacją utworów literackich; objaśnia funkcję różnego rodzaju środków stylistycznych użytych w tekście, funkcjonalnie stosuje środki stylistyczne w swojej wypowiedzi; poddaje ocenie utwory ze względu na ich wartość estetyczną; samodzielnie odczytuje problematykę egzystencjalną i aksjologiczną poznawanych tekstów; twórczo poszerza interpretację utworu o potrzebne konteksty,

	<p>sztuki;</p> <ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w tekście wskazane informacje, stara się porządkować zgromadzony materiał; czyta ze zrozumieniem fragmenty tekstów publicystycznych i popularnonaukowych; rozpoznaje wskazany przez nauczyciela tekst jako <i>reportaż</i>; zauważa we wskazanych przez nauczyciela tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych 	<p>utwór ze swoją wiedzą na temat historii i kultury;</p> <ul style="list-style-type: none"> komentuje warstwę przedstawieniową dzieła sztuki, zwraca uwagę na wartość estetyczną tekstów kultury; wyszukuje w tekście informacje różnego typu, cytuje fragmenty tekstu; klasyfikuje poznawany tekst jako literacki, publicystyczny lub popularnonaukowy; rozpoznaje gatunki dziennikarskie (w tym: <i>reportaż</i> i <i>felieton</i>); znajduje w omawianych tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych 	<p>wiedzy o historii i kulturze;</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje znaczenia naddane dzieła sztuki, wskazuje elementy symboliczne, rozpoznaje wartość estetyczną tekstów kultury; wydobywa i porządkuje istotne informacje w zależności od ich funkcji w przekazie; wyszukuje i porządkuje cytaty; wskazuje różnice między literaturą piękną a innymi rodzajami piśmiennictwa; zna podstawowe cechy gatunków dziennikarskich (<i>reportaż</i>, <i>felieton</i>), samodzielnie znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych 	<p>języka malarskiego w tworzeniu znaczeń obrazu, interpretuje dzieło sztuki, określa wartości estetyczne tekstów kultury;</p> <ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie włącza cytaty do wypowiedzi, funkcjonalnie i celowo wykorzystuje zgromadzone informacje; określa funkcje literatury pięknej, literatury popularnonaukowej i publicystyki; określa cechy gatunków dziennikarskich (<i>reportaż</i>, <i>felieton</i>); analizuje zauważone w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych, opisuje sposób nawiązania do nich 	<p>sprawnie posługuje się terminologią dotyczącą innych dziedzin kultury;</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje teksty należące do różnych dziedzin kultury; samodzielnie analizuje i interpretuje różne teksty kultury, poddaje ocenie ich wartość estetyczną; twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje zgromadzone informacje we własnej pracy; wyjaśnia różnice między literaturą piękną, popularnonaukową, publicystyką; biegle wskazuje w tekstach cechy reportażu, felietonu; samodzielnie wskazuje we współczesnej kulturze popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych, nazywa sposób nawiązania
KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE	<ul style="list-style-type: none"> komunikuje się z innymi w sposób werbalny i niewerbalny; dostosowuje język, którego używa, do sytuacji; rozpoznaje i tworzy wypowiedzenia wielokrotnie złożone; odróżnia mowę niezależną od zależnej; zauważa zróżnicowanie słownictwa języka 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie używa języka jako narzędzia komunikowania się; stara się stosować normę wzorcową i użytkową; tworzy poprawne wypowiedzenia wielokrotnie złożone; przekształca poprawnie mowę niezależną w zależną; rozpoznaje 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie znaczenie języka w procesie komunikacji; stosuje normę wzorcową i użytkową; rozpoznaje i tworzy różne rodzaje wypowiedzeń wielokrotnie złożonych; przekształca poprawnie mowę zależną w niezależną i odwrotnie, przestrzega zasad zapisu; rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie, na czym polega twórczy i sprawczy charakter działań językowych; formułuje wypowiedzi poprawne pod względem językowym; rozróżnia i stosuje w wypowiedziach różne rodzaje wypowiedzeń wielokrotnie złożonych; poprawnie stosuje w wypowiedziach mowę zależną i niezależną 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat języka w komunikowaniu się; formułuje wypowiedzi poprawne, bogate językowo, precyzyjne, zachowujące obowiązujące normy; świadomie i celowo stosuje w wypowiedziach różne rodzaje

	<p>polskiego, rozpoznaje słownictwo gwarowe, środowiskowe;</p> <ul style="list-style-type: none"> • stara się wzbogacać swoje słownictwo, wyjaśnia znaczenie wyrazów; • rozpoznaje nazwy osobowe i miejscowe, używa ich; • podaje przykłady homonimów; • stara się dostosować styl do tworzonej wypowiedzi, • stosuje podstawowe zasady etykiety językowej, • nie popełnia błędów zakłócających komunikację językową, stara się pisać poprawnie pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym 	<p>zróznicowanie słownictwa języka polskiego, rozpoznaje zapożyczenia, archaizmy, słowa gwarowe;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzbogaca swoje słownictwo; • ma świadomość treści i zakresu używanych wyrazów; • stara się używać poprawnych form nazw osobowych i miejscowych; • wyjaśnia znaczenie homonimów; • zauważa zróznicowanie stylistyczne wypowiedzi, dostosowuje styl do formy wypowiedzi, • stosuje zasady etykiety językowej, • pisze zgodnie z podstawowymi normami poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej 	<p>ograniczonym zasięgu, rozpoznaje zapożyczenia, archaizmy, neologizmy, kolokwializmy, słowa gwarowe;</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna sposoby wzbogacania słownictwa i korzysta z nich; • odróżnia treść i zakres wyrazu; • używa poprawnych form nazw osobowych i miejscowych; • poprawnie używa homonimów; • rozpoznaje i nazywa różne style, różnicuje stylistyczne swoje wypowiedzi, • świadomie stosuje w wypowiedziach zasady etykiety językowej, • pisze zgodnie z normami poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej, stara się poprawiać błędy 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje funkcję wykorzystania w wypowiedzi różnych rodzajów słownictwa; • funkcjonalnie korzysta ze słowników; • różnicuje słowa w zależności od ich treści i zakresu znaczeniowego; • nazywa rodzaje nazw osobowych i miejscowych, używa ich poprawnych form; • nazywa rodzaje stylów użytkowych, poprawnie używa ich w wypowiedzi; • wyjaśnia zasady etykiety językowej, • pisze poprawnie, zauważa popełnione błędy językowe, ortograficzne i interpunkcyjne oraz dokonuje ich autokorekty 	<p>wypowiedzeń wielokrotnie złożonych;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje funkcjonalnie mowę zależną i niezależną dla osiągnięcia w wypowiedzi pożądanego efektu; • bogaci swoje słownictwo oraz poddaje refleksji rozwój i zróznicowanie języka polskiego; • biegle używa różnych rodzajów nazw osobowych i miejscowych; • biegle używa użytkowych stylów wypowiedzi; • doskonali własny styl wypowiedzi, mając świadomość cech dobrego stylu; • wypowiada się swobodnie i kulturalnie w różnych sytuacjach; • zapisuje poprawnie swoje wypowiedzi, dokonuje ich autokorekty
TWORZENIE WYPOWIEDZI	<ul style="list-style-type: none"> • krótko wypowiada się ustnie na podany temat; • stara się używać prostych środków retorycznych; • z pomocą nauczyciela redaguje plan wypowiedzi; • pisze według podanego wzoru, z pomocą nauczyciela, poznane formy wypowiedzi, w tym: rozprawkę, podanie, 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się ustnie, zachowuje wewnętrzną logikę wypowiedzi, używa środków retorycznych; • gromadzi materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi, pisze plan wypowiedzi; • pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: rozprawkę, podanie, życiorys, CV, list 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się ustnie, porządkując treść swojej wypowiedzi, wykorzystuje środki retoryczne; • gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do stworzenia pracy, tworzy poprawnie plan wypowiedzi; • pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: rozprawkę, podanie, życiorys, CV, list 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy rozbudowaną wypowiedź na podany temat, zachowuje logikę, spójność i kompozycję wypowiedzi; • funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne w celu oddziaływania na odbiorcę; • samodzielnie selekcjonuje i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do stworzenia pracy, tworzy szczegółowy plan wypowiedzi; 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się, realizując zamierzony cel; • wykorzystuje w wypowiedziach ustnych i pisemnych funkcjonalnie i twórczo środki retoryczne i stylistyczne; • samodzielnie planuje pracę, notuje w sposób twórczy, gromadzi potrzebny materiał, korzystając z różnych

	<p>życiorys, CV, list motywacyjny;</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosuje akapity; • formułuje prostą tezę; • wyraża własne zdanie i stara się je uzasadnić; • przedstawia rzeczowe argumenty w dyskusji na temat problemów znanych z codziennego życia; • stara się podać przykłady ilustrujące argumenty; • z pomocą nauczyciela podejmuje próby wnioskowania; • rozpoznaje w różnych tekstach niektóre środki perswazji i manipulacji; • zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi; • podejmuje próby przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza); • formułuje pytania dotyczące warstwy przedstawieniowej utworu; • głośno czyta i recytuje teksty, zachowując podstawowe zasady wymowy 	<p>motywacyjny, starając się zachować wyznaczniki gatunku;</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosuje akapity zaznaczające trójdzielną budowę pracy; • formułuje tezę, wie, czym jest hipoteza; • wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając prostej argumentacji; • przedstawia rzeczowe i emocjonalne argumenty w dyskusji na temat znanych mu z doświadczenia problemów; • podaje przykłady ilustrujące argumenty; • formułuje proste wnioski; • rozpoznaje w różnych tekstach podstawowe środki perswazji i manipulacji; • zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi; • podejmuje samodzielne próby przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje) • formułuje pytania związane z dosłownymi znaczeniami utworu, • głośno, płynnie czyta i recytuje teksty, przestrzega zasad intonacji zdaniowej 	<p>motywacyjny, stosując odpowiednią dla danej formy kompozycję;</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosuje akapity jako spójne całości myślowe; • formułuje tezę i hipotezę; • wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając właściwych argumentów; • przedstawia argumenty w dyskusji dotyczącej tekstu literackiego; • podaje odpowiednie przykłady ilustrujące argumenty; • formułuje wnioski wynikające z argumentacji; • rozpoznaje w różnych tekstach użyte środki perswazji i manipulacji; • zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi; • dokonuje przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje); • formułuje pytania związane z przenośnymi znaczeniami utworu; • głośno czyta i recytuje teksty, dobierając odpowiednie tempo i intonację 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: rozprawkę, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny, stosując odpowiednie zasady kompozycji i zachowując zasady spójności językowej; • stosuje rytm akapitowy; • samodzielnie formułuje tezę i hipotezę; • swobodnie wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając różnorodnych argumentów; • podaje celne i różnorodne przykłady ilustrujące argumenty; • podsumowuje rozważania; • rozpoznaje w różnych tekstach środki perswazji i manipulacji, wskazuje ich funkcję; • zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi; • samodzielnie dokonuje przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje); • formułuje pytania problemowe dotyczące wszystkich składników utworu; • interpretuje głosowo utwór literacki, starając się zaciekawić słuchacza 	<p>źródeł;</p> <ul style="list-style-type: none"> • pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: rozprawkę, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny, stosując funkcjonalnie różnorodne środki językowe; • twórczo i funkcjonalnie stosuje rytm akapitowy; • formułuje tezę i hipotezę, dostosowuje je do przyjętej formy rozprawki; • wyraża własne zdanie i uzasadnia je w sposób trafny i wnikliwy; • podaje trafne przykłady i omawia je w sposób pogłębiony; • samodzielnie formułuje wnioski; • rozpoznaje w przekazach medialnych mechanizmy perswazji i manipulacji; • twórczo przekształca cudzy tekst w celu osiągnięcia określonego efektu artystycznego; • formułuje trafne, ciekawe pytania dotyczące warstwy znaczeń naddanych w utworze; • recytuje utwór, prezentując własną interpretację tekstu z wykorzystaniem różnorodnych środków głosowych
--	--	--	--	--	--

SAMOKSZTAŁCENIE	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta, z poszanowaniem praw autorskich, z różnych źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela; • rozwija nawyk systematycznego uczenia się; • uczestniczy w pracy grupowej, współpracuje z innymi w realizacji projektów edukacyjnych; • uczestniczy w programowych wyjściach o charakterze kulturalnym 	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta, z poszanowaniem własności intelektualnej, z różnych źródeł informacji; • uczy się systematycznie; • uczestniczy w projektach edukacyjnych; • podejmuje próby prezentowania przygotowanego materiału; • rozwija umiejętność krytycznego myślenia, wyraża swoje zdanie; • uczestniczy w wybranych wydarzeniach kulturalnych w swoim regionie 	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta z samodzielnie wybranych źródeł informacji, szanując cudzą własność intelektualną; • rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania; • stara się myśleć krytycznie, wyraża opinie; • aktywnie realizuje projekty, prezentuje efekty pracy indywidualnej lub grupowej; • uczestniczy w życiu kulturalnym swojego regionu 	<ul style="list-style-type: none"> • pogłębia swoją wiedzę przedmiotową, korzystając rzetelnie, z poszanowaniem własności intelektualnej, z różnych źródeł informacji; • rozwija nawyk krytycznego myślenia i formułowania opinii; • bierze udział w konkursach, wykładach, pracach kół przedmiotowych itp.; • aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym swojego regionu 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie i aktywnie poszerza swoją wiedzę oraz pogłębia zainteresowania humanistyczne, korzystając z różnych form i źródeł; • ma własne zdanie i prezentuje je w dyskusji; • z zaangażowaniem włącza się w realizację projektów edukacyjnych; • aktywnie, z sukcesami bierze udział w konkursach, wykładach, pracach kół przedmiotowych itp. • występuje w roli lidera grupy; • aktywnie i świadomie uczestniczy w życiu kulturalnym regionu
LEKTURY OBOWIĄZKOWE I UZUPEŁNIAJĄCE	<ul style="list-style-type: none"> • czyta większość wymaganych lektur przynajmniej we fragmentach i zna ich treść 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta większość wymaganych lektur w całości i zna ich treść 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wszystkie wymagane lektury w całości, zna ich treść i problematykę 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje je w połączeniu z kontekstami 	<ul style="list-style-type: none"> • chętnie czyta i zna wiele tekstów ponadprogramowych

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, którego wyniki nie osiągają poziomu wymagań koniecznych, w związku z tym nie jest w stanie wykonać, nawet z pomocą nauczyciela, zadań o niewielkim stopniu trudności. Brak aktywności w dążeniu do zdobycia wiedzy i umiejętności wyklucza osiągnięcie nawet minimalnego postępu.

Opracowała - **Justyna Kacprzak**
- nauczyciel języka polskiego w klasie 8